

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra technické a informační výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Motivy odborníků z praxe pro zahájení
pedagogické činnosti v rámci odborného školství.

Autor:	Anna Bartoňová
Obor:	Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku
Forma studia:	prezenční
Vedoucí práce:	doc. PhDr. PaedDr. Jiří Dostál, Ph.D.
Datum odevzdání práce:	21. 4. 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně podle metodických pokynů vedoucího práce a za použití uvedené literatury.

V Novém Jičíně dne 20. 4.2022

.....

Anna Bartoňová

Poděkování

Děkuji panu doc. PhDr. PaedDr. Jiřímu Dostálovi, PhD., za odborné vedení mé bakalářské práce, za veškerý čas, který mi věnoval a dále všem učitelům, kteří se podíleli na vzniku této práce. Poděkování patří také mé rodině a přátelům za pochopení, trpělivost a podporu, kterou mi poskytli během řešení této práce.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na motivy odborníků z praxe pro zahájení jejich pedagogické činnosti v rámci odborného školství. Práce je rozdělena do 6 kapitol. Práci otevírá charakteristika profese učitele a jak je vnímán odborník z praxe. Pozornost je věnována také pojmům motiv a motivace. Pojednáno je také o prestiži učitelství. Součástí práce je také dotazník a analýza volných pracovních míst učitelů odborného výcviku/předmětů na trhu práce.

Klíčová slova

Odborník z praxe, odborný výcvik, motivace, motiv, prestiž, učitel

Abstract

The theses deals with motives of practitioners to start teaching in the framework of vocational education. It is divided into 6 chapters. The work is opened by the characteristics of the teaching profession and how the expert is perceived from practice. The theses also deals with concept of motive and motivation. The these also dicusses the prestige of the teacher. It also contains questionnaie and analysis of vacancies.

Keywords

Practitioner, professional trainig, motivation, motive, prestige, teacher

Obsah

Úvod	6
1 Profese učitel	7
1.1. Osobnost učitele a její utváření	7
1.2. Odborník z praxe	8
1.2.1. Školy potřebují odborníky z praxe	9
1.3. Učitel praktického vyučování a odborného výcviku	9
1.4. Požadavky na vzdělání	11
1.5. Požadavky na profesi učitele	12
2 Náplň práce učitele odborného výcviku	14
2.1. Bezpečnost	14
2.2. Motivace žáků	15
2.3. Předpoklady učitele	16
3 Motiv, motivace	18
3.1. Motiv	18
3.1.1. Dělení motivů	18
3.2. Motivace	19
3.2.1. Úrovně motivace	20
3.2.2. Motivační faktory	20
3.2.3. Motivace ve školství	21
4 Prestiž učitelské profese	23
5 Praktická část	25
5.1. Nabídka volných pracovních míst	25
5.2. Porovnání finančního ohodnocení	34
5.3. Dotazník	41
6 Závěr	53
Seznam obrázků	54
Seznam grafů	55
Seznam literatury	56

Úvod

Ve své bakalářské práci se budu zabývat motivy odborníků z praxe pro zahájení pedagogické činnosti v rámci odborného školství. Toto téma jsem si zvolila, protože z vlastní zkušenosti vím, jak je důležité pro střední odborné školy a učiliště mít kvalitního učitele odborného výcviku. Sama mám vystudovanou střední odbornou školu a ráda bych jednou své znalosti a zkušenosti předávala mladší generaci. Hlavním smyslem činnosti učitele praktického vyučování a odborného výcviku je naučit a připravit žáky na jejich budoucí práci v oboru. Na druhou stranu žáci, kteří se v oboru, který studují, chtějí pohybovat i po dokončení studia, očekávají od učitele jeho znalosti a zkušenosti z praxe.

Práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. Teoretická část obsahuje způsoby motivace a motivační systémem školy, dále vyzdvihuje prestiž učitelské profese s čímž souvisí úroveň přípravy absolventů na profesní výkon, nejsou nastíněny jen problémy učitelů na začátku jejich pedagogické profese, ale také opačný pól věci, a to je stále se zvyšující věkový průměr učitelů odborného výcviku. V empirické části jsou shrnuty závěry z dotazníku, který anonymně vyplnili dotázaní učitelé odborného výcviku a ukazuje jejich pohled na věc.

Co motivuje odborníky stát se učiteli odborného výcviku? Čím namotivovat odborníky, aby začali kariéru ve středním odborném školství? Nejen na tyto otázky se pokusím odpovědět.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, co bylo motivem učitelů odborných výcviků, praktických vyučování nebo odborných předmětů, aby začali pracovat na středních školách.

1 Profese učitel

V této kapitole vymezím, koho lze považovat za odborníka z praxe, kdo je to učitel odborného výcviku a jaké požadavky na vzdělání musí splňovat. Popíšu legislativní rozdíly mezi učitelem praktického vyučování a učitelem odborného výcviku.

Zlaté české ručičky, tak praví jedno české pořekadlo. V době, kdy se kvalifikovaní učitelé velmi špatně hledají je vhodným řešením dát prostor odborníkům z praxe, které by byla škoda nevyužít. Může se jednat o osoby kterým zdravotní stav neumožňuje již nadále vykonávat svou profesi nebo o osoby vyššího věku, kteří chtějí předat to, co vědí a zároveň se ještě necítí na to, jít do důchodu. Zároveň se může jednat o osoby, které nepříznivá situace na trhu práce, aktuálně po pandemii koronaviru, připravila o jejich zaměstnání, a proto hledají nové příležitosti. Odborníci jsou ve středním odborném školství určitě vítáni a mohou vnést do výuky spoustu zajímavých a užitečných poznatků. Kdo jiný by měl mladším generacím předávat své zkušenosti, když ne odborníci, kteří v této sféře pracovali? Podle mého názoru jsou odborníci ve školství potřeba, aby pořekadlo *zlaté české ručičky* platilo i nadále.

„Být učitelem znamená přijmout zodpovědnost vůči společnosti za vzdělanost mladé generace, za její přípravu pro život a budoucí povolání. Učitelství již nelze považovat za pouhé poslání, ale za náročnou odbornou práci v oblasti vzdělávání a výchovy.“ (Vašutová, 2007, s.7)

1.1. Osobnost učitele a její utváření

„Učitelovu osobnost je třeba chápat jako obecný model osobnosti člověka, vyznačující se především psychickou determinací. (...) Sledování utváření osobnosti učitele je velmi složité a badatelsky obtížné, protože individuální různorodost psychických vlastností osobnosti je těžko postižitelná. (...) Pedeutologie (věda o osobnosti učitele) uplatňuje při zkoumání osobnosti učitele dva přístupy – normativní a analytický. Cílem normativního přístupu je určit, jaký má být učitel, jestliže má být ve své profesi úspěšný. Normativní přístup je spojen s deduktivní metodou, kterou se určuje ideální vzor učitele, jemuž by se měl učitel profesně přiblížit. Analytický přístup je takový, jehož cílem je zjistit, jací konkrétní učitelé jsou a jaké mají reálné vlastnosti. Při uplatňování tohoto přístupu se využívá metod instrukce, kterými může být analýza výpovědí žáků o učitelích, sebereflexe učitelů apod. Nejsnazším způsobem poznání osobnosti se jeví sledování osobnosti v akčním prostředí, v reálných interakčních souvislostech, kde se mohou vlastnosti osobnosti nejlépe projevit. Pro osobnost učitele jsou významné tyto

komponenty, které je třeba odhalit u učitelů v akčním prostředí (škola, výchovně vzdělávací proces):

- *Psychická odolnost (rezistence vůči desintegrujícím vlivům), vzhled do podstaty a povahy problémových situací (odpovídající inteligenční úroveň, kreativita, operativní myšlení)*
- *Adaptabilita a adjustabilita (schopnost alternativního řešení situací, psychická flexibilita)*
- *Schopnost osvojovat si nové poznatky, učit se, schopnost účinně regulovat své vnitřní a vnější aktivity (s ohledem na aktuální situační kontexty)*
- *Sociální empatie a komunikativnost*

Ti, kdo připravují budoucí učitele na jejich profesi, si musí nutně klást otázku: Jakou osobností má být učitel, který má položit základy jeho perspektivního celoživotního vzdělávání? Měl by to být především učitel – odborník, který je dobře připraven vnímat a formovat osobnost žáka, vycházet z jeho podstaty, odborník, který bude svým pedagogickým působením rozvíjet schopnosti žáků. (...)

Na základě poznatků z pedagogické psychologie je známo, že osobnost učitele je význačným motivujícím činitelem a hybným faktorem výchovně – vzdělávacího procesu. Profesionální osobnost učitele je výsledkem jeho vlastní snahy stát se učitelem, zároveň je ale formována během přípravy na učitelskou profesi i v průběhu získávání pedagogických zkušeností. Význam pro vytváření osobnosti učitele má tedy nejen pregraduální, ale i postgraduální příprava. Na základě učitelské praxe bývá učitel uznáván za experta – podle J. Průchy (2002) minimálně po pěti letech souvislé praxe ve škole. Nutno dodat, že každý osobnost se vyvíjí a délka praxe ovlivňuje kvalitu výkonu učitele jak kladně, tak i záporně, neboť učitel může po delší době praxe získat ve své profesní činnosti návykové myšlení i chování. Tento jev se projevuje v práci učitele učitelskou rutinou, profesním vyhasínáním bez potřebné reflexe změn pedagogického prostředí, bez snahy o sebezdokonalování a sebevzdělávání.“ (Dytrtová, Krhutová, 2009, s 15, 16, 17)

1.2. Odborník z praxe

Odborníka z praxe dlouhou dobu legislativa nepovažovala za pedagogického pracovníka a k tomu, že jej tak považovat začala došlo až změnou v zákonu o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb. s novelou zákona o pedagogických pracovnících č. 197/2014 Sb.

(zákon, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), která vstoupila v platnost 1. 1. 2015.

Jako odborníka z praxe lze považovat člověka, jehož odborné profesní předpoklady jsou dány dosaženými zkušenostmi, absolvovanými profesními kurzy, získanými dovednostmi a poznatky apod., jejichž certifikáty odborník z praxe prokazuje řediteli školy.

Tím, že odborník z praxe již nevstupuje do výuky pouze výjimečně, ale je součástí vyučovacího procesu žáků pravidelně, měl by prokázat své pedagogické schopnosti, jako je například rozvržení a plánování výuky s příslušnými dokumenty. Jakožto odborník ve svém oboru by měl být schopen žáky motivovat a prohlubovat v nich zájem o studovaný obor. Od odborníků se očekávají velmi dobré prezentační dovednosti o svém oboru, ale z druhé strany je pro ně těžké předávat tyto informace věkové skupině žáků střední školy, pro které je většina věcí nová neznámá.

1.2.1. Školy potřebují odborníky z praxe

„Velkou nadějí pro rozvoj středního školství v Česku představuje využití znalostí a schopností odborníků z praxe ve výuce. I když veřejnost je stále přesvědčována, že řemeslo má v dnešní digitální době zlaté dno, neschází na spoustě středních škol pouze zastoupení žáků s opravdovým zájmem o studovaný obor, ale také tyto školy trpí nedostatkem učitelů odborného výcviku, praktického vyučování nebo odborných předmětů. Bez nich nelze vychovat další generace šikovných řemeslníků a zástupců nejrůznějších oborů. Aby ono pořekadlo o zlatém dně platilo i nadále, přichází nyní novela zákona o pedagogických pracovnících, která problém s nedostatkem učitelů řeší.“ (Rais, 2020, s. 9)

Odborník z praxe může do středního odborného školství vstupovat příležitostně, pravidelně nebo spolupracovat při ukončování studia, například u maturit či závěrečných zkoušek. Odborník se může zapojovat jak do teoretického vyučování, tak i do praktické výuky.

1.3. Učitel praktického vyučování a odborného výcviku

Učitel praktického vyučování a učitel odborného výcviku jsou dvě různé profese. Přestože je jejich pracovní náplň bývá často podobná, téměř až stejná, rozdíl spočívá v tom, koho tento učitel vyučuje.

Podle § 13 odst. 6 vyhlášky č. 13/2005 Sb., v platném znění, odborný výcvik uskutečňovaný ve škole nebo ve školském zařízení provádí učitel odborného výcviku. Učitele

odborného výcviku řadíme mezi pedagogické pracovníky a tento pracovník je definován v zákoně č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Kdežto podle § 15 odst. 3 vyhlášky č. 13/2005 Sb., učební praxi, odbornou praxi a uměleckou praxi vyučuje učitel odborných a uměleckých odborných předmětů a učitel praktického vyučování.

Některé vysoké školy nabízí bakalářský obor s názvem *Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku*, který zaštiťuje obě zaměření. Na SOŠ a SOU často vykonává výuku praktického vyučování nebo výuku odborného výcviku tentýž učitel, jelikož je dostatečně kvalifikovaných učitelů nedostatek. Jedná se zpravidla o stejné obory s tím rozdílem, že jeden z oborů je tříletý a další čtyřletý. V ideálním případě učitel odborného výcviku vyučuje u tříletých oborů zakončených získáním výučního listu ve studovaném oboru, kde odborný výcvik probíhá zpravidla v poměru týden školy a týden odborného výcviku. Naopak učitel praktického vyučování vyučuje čtyřleté obory zakončené maturitou, kde převládá teorie nad praxí, což je kompenzováno rokem studia navíc.

Podle § 2 zákona č. 563/2004 Sb. je pedagogickým pracovníkem ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu¹; je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu. Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb.

§ 3, odst. 1 zákona č. 563/2004 Sb. říká, že pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje tyto předpoklady:

- a) je plně způsobilý k právním úkonům,
- b) má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,
- c) je bezúhonný,
- d) je zdravotně způsobilý a

¹ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

e) prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak.

1.4. Požadavky na vzdělání

„Podle zákona č. 563/2004 Sb. je pouze magisterský stupeň uznán pro kvalifikovaný výkon profese učitele. Bakalářský stupeň s vazbou na profesně zaměřený studijní program je požadován u některých kategorií, například učitelů odborného výcviku a učitelů mateřských škol.“ (Vašutová, 2007, s. 12)

Dle §9 odst. 3 zákona o pedagogických pracovnících učitel praktického vyučování získává odbornou kvalifikaci:

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu studijního oboru, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky,

b) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky, nebo

c) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky.

Učitel odborného výcviku získává kvalifikaci podle odstavce 3, stejně jako učitel praktického vyučování a dále středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky.

Z výše uvedeného vyplývá, že pro získání kvalifikace pro povolání učitele odborného výcviku existuje několik variant. Buďto získat bakalářský nebo magisterský titul, který lze získat studiem na vysoké škole ve studijním programu, který souvisí s požadovaným vzděláním učitele. Dalším způsobem je získáním pedagogického minima. Nejdůležitějším požadavkem je ovšem výuční list, maturitní vysvědčení nebo předložení certifikátu o rekvalifikačním kurzu s ukončením vzdělávacího programu v oboru vzdělání. Může se tedy stát, že na stejné pracovní pozici bude působit několik lidí s odlišným stupněm vzdělání.

1.5. Požadavky na profesi učitele

Na základě výzkumu Kalhouse a Horáka (1996), si učitelé nejvíce cení tyto pedagogické dovednosti nebo znalosti:

- Vědět jak a umět komunikovat s žáky
- Dokázat adekvátně hodnotit výkony žáků
- Správně provádět individuální ústní zkoušení
- Znat metodiku povzbuzování a trestání a umět ji aplikovat ve třídě

- Umět se pohotově rozhodovat ve standardních i neobvyklých situacích
- Znat a umět uplatnit metody vysvětlování, přesvědčování a příkladu ve výchově žáků
- Znat základní metody výuky a umět v dané situaci zvolit adekvátní metody
- Mít jasnou vlastní koncepci výchovy a vzdělávání
- Znat nejrozšířenější druhy výchovných obtíží a způsoby jejich řešení, ve škole a v rodině a dokázat je u žáků diagnostikovat
- Chápat význam spolupráce rodiny a školy v současných podmínkách.

2 Náplň práce učitele odborného výcviku

Celá náplň práce učitele odborného výcviku či praktického vyučování (dále jen odborný výcvik) se nijak zvlášť neliší od náplně práce jakéhokoliv učitele. Hlavní náplní je organizace a řízení výuky na pracovišti tomu určeném. Má odpovědnost za přípravu plánu odborného výcviku a jeho splnění. Nejdůležitější náplní této práce je samozřejmě propojení teoretických znalostí žáků s praxí. Tyto vědomosti žáci získávají v teoretickém vyučování a za pomoci učitele odborného výcviku je přetvářejí a využívají praktickou činností v dovednosti a návyky. Protože v odborném výcviku neprobíhá pouze teorie, ale především výuka praktická a později i pracovní proces, na onu teorii se bezprostředně navazuje. Žáci tak nesedí pouze v lavicích, ale provádí nějakou produktivní činnost. Další zvláštností odborného výcviku je, že výuka neprobíhá ve většině případů ve velké skupině, nýbrž po menších skupinkách. Tím pádem má učitel mnohem více času a prostoru se žákům věnovat individuálně. Není to však pravidlem.

„Začínající učitel by měl být dobře připraven k odpovědnosti za plánování a organizaci dění ve třídě. Mít dobrý profesní, znalostní a dovednostní a dovednostní základ a měl by ho umět využívat k usnadnění učení žáka. Umět využívat metody kontroly a vhodné strategie vedení žáků v procesu učení. Dokázat vytvořit tvořivou sociální atmosféru a být schopen efektivní komunikace i s partnery školy. Být připraven udržet si profesionální image, tzn. Profesionálně se rozvíjet a odpovídajícím způsobem se chovat a vystupovat. Být schopen sebeuvědomění a sebehodnocení, a to i prostřednictvím druhých, např. kolegů učitelů.“ (Dytrtová, Krhutová, 2009, s. 14)

V následujících podkapitolách se budu soustředit na to, jak by měla práce učitele odborného výcviku vypadat. V první části vymezím obecně a v části druhé se zaměřím přímo na učitele odborného výcviku u oboru masér sportovní a rekondiční (nebo rekondiční a sportovní masér). Jedná se o obor, který jsem sama vystudovala, a proto je mi popis tohoto oboru nejbliže.

2.1. Bezpečnost

Bezpečnost je u odborného výcviku klíčová. U každého oboru vyučovaného na střední odborné škole nebo učilišti, u kterého je potřeba manuální práce, se žák dostává do styku s předměty, které mohou být nebezpečné pro jeho zdraví. Je tedy na učiteli, aby zajistil dodržování všech bezpečnostních předpisů. Tím, že se většinou nejedná o skupinu 30 žáků najednou, je dohlížení na bezpečnost práce značně jednodušší. U spousty oborů je dokonce

žádoucí, aby bylo na učitele odborného výcviku maximálně 10 žáků. Jednak z důvodu technického vybavení učebny a jednak z důvodu oné bezpečnosti. Aby vyučující zajistil kvalitní výuku je třeba, aby měl v odborných učebnách, pracovištích odborného výcviku nebo místech konání praxe nad všemi žáky neustálý dohled.

U odborného výcviku oboru masér sportovní a rekondiční je bezpečnost také na prvním místě. V první řadě musí učitel odborného výcviku dohlédnout na to, aby všichni žáci donesli potvrzení od lékaře, zda mohou být masírováni. Co se bezpečnosti technického vybavení týká, musí dohlédnout na to, aby bylo rozdělení masérských lehátek správné (většinou jsou na učebně lehátka s vyšší a s nižší nosností), aby nedošlo například k podlomení nohy lehátka. Také je učitel zodpovědný za provádění postupů masáží, i u této aktivity si mohou žáci ublížit, pokud vyučující nehlídá správný postup. U ohňového baňkování hlídá, aby se žáci nepopálili nebo nevznikl požár. V neposlední řadě zodpovídá také za hygienu pracoviště, tedy vysvětlí žákům, který dezinfekční prostředek je na co, a jak jej používat a je přítomen, když žáci tyto prostředky používají. Jedná se pouze o výčet bodů bezpečnosti, na které musí učitel odborného výcviku masérů dohlížet a je za to odpovědný.

2.2 Motivace žáků

Umět žáky motivovat k výkonu práce bývá také velký oříšek. Ne každý učitel to umí, ne každý se o to pokouší. Z některých učitelů motivace sálá sama, kdežto někteří se musí velmi snažit, aby dosáhli alespoň nějakého stupně motivace. Schopnost motivace souvisí s učitelovým vztahem k vyučovanému oboru. Pokud je učitel ve svém oboru zblhlý, nadále se vzdělává, dává prostor novým inovativním postupům a chce všechny své znalosti a dovednosti v oboru předávat mladším generacím, vlastně by se dalo říci, že je nadšenec do svého oboru, má nejlepší předpoklady k tomu, namotivovat žáky. Dalším plusovým bodem je praxe v oboru, kdy svými zkušenostmi předává žákům své subjektivní poznatky. Jednoduše řečeno, pokud je učitel nadšenec do svého oboru, bude hledat cesty, jak žáky přivést na stejnou loď. Samozřejmě nestačí, aby byl učitel pouze nadšený, musí motivovat žáky způsobem, který funguje na jejich věkovou skupinu.

Spousta učitelů odborného výcviku, se kterými jsem se sama setkala, motivovalo hlavně finančním ohodnocením, což není úplně nejlepším řešením. Samozřejmě finanční hodnocení je důležité, ale nemělo by to být to jediné, co žáka motivuje pro výkon profese. Bohužel, namotivovat žáka ke studiu, který na studovaný obor nešel kvůli jeho vlastnímu zájmu o obor, ale například na přání rodičů nebo nevěděl, kam si přihlášku podat, nejde.

V případě masérů je nejčastější motivací to, že budou mít práci vždy. Věty typu „Všechny lidi jednou bude něco bolet. Vždy se najde někdo, kdo tě bude potřebovat.“ Jsem slyšela už od prvního ročníku. Je to pravda, avšak nestačí to. Sama jsem na význam těchto motivačních vět přišla až v ročníku třetím, kdy jsem absolvovala praxi nejen u zdravých sportovců, ale také na rehabilitacích. Věty motivující stylem že vždy budou mít práci nejsou podle mého názoru vhodné pro žáky. Ano, je vhodné to zmínit, ale proč používat k motivaci pouze tohle? Myslím, že u masérů je vhodnou motivací také široká škála druhů masáží. Motivovat je tím, že si sami mohou vybrat, kterým směrem se zaměří. Jestli se chtějí pohybovat v oblasti sportu, rehabilitací, lázní, asijským technikám. Proč nevyužít to, čím je toto řemeslo krásné? Vysvětlit jim, že mimo masáže, které jsou v osnovách existuje spousta kurzů, které si mohou udělat a v případě, že by ředitel/ka souhlasil/a, by jim tyto kurzy mohla poskytnou škola samotná. Dalším motivačním faktorem je pomoc lidem, práce s lidmi apod. Sama jsem se při své práci seznámila s tolika lidmi, jejichž služby jsem využila, jako byl například pán, který byl zedník. Motivovat žáky je nejlepší podle mě zážitky z praxe. Co vše můžete zažít, pokud se vydáte tímto směrem a co teprve zažijete a můžete dokázat, když se vydáte směrem druhým. V neposlední řadě by mohl vyučující žáky namotivovat tím, že je vezme každé 2-3 měsíce na exkurzi. Pokaždé někam jinam. Jednou ke sportovnímu týmu, jednou do lázní, poté třeba na rehabilitace, k soukromníkovi, který by souhlasil apod.

Tato motivace by ale fungovala pouze u žáků, kteří se v tomto odvětví chtějí pohybovat. Pokud je studovaný obor nezajímá, je malá šance, že v tomto oboru moc dlouho nevydrží a nenamotivuje je nic. I kdybychom žáky namotivovali tím největším možným i nemožným výdělkem, kde není zájem, neudrží jej u profese ani peníze.

2.3. Předpoklady učitele

Jelikož hlavním úkolem učitelů odborného výcviku je vytvoření profesních návyků a dovedností, které žák bude potřebovat pro výkon své profese, je potřeba na ně klást nemalé nároky, kteří tímto pracovním procesem žáky provádí a připravují. Učitel by měl pro žáky, a to nejen v odborném výcviku, vystupovat jako vzor. Aby byla činnost učitele odborného výcviku úspěšná, pak by neměl mít pouze perfektní teoretické znalosti v oboru, ale také praktické dovednosti a činnosti by měl zvládat bezchybně.

Učitel odborného výcviku u oboru rekondiční a sportovní masér by měl žáky dovést k osvojení následujících znalostí, dovedností a návyků, které jsou potřebné pro výkon této profese:

- Zvolit vhodný druh a postup masáže v souladu s požadavky a zdravotním stavem klienta;
- volit vhodné přípravky podle jejich vlastností a možností použití;
- udržovat pracoviště čisté, důsledně dodržovat zdravotně-hygienické předpisy a zásady osobní a provozní hygieny;
- vystupovat profesionálně a kultivovaně;
- umět reagovat na stresové a nezvyklé situace;
- dbát na BOZP;
- vést kartotéku klientů, zhotovovat ceníky úkonů a kalkulovat spotřebu a prodejní cenu nabízených přípravků.

3 Motiv, motivace

V první řadě je třeba si vysvětlit pojmy motiv a motivace. Ačkoliv zní velmi podobně, jedná se o dva různé pojmy. Ohledně motivace neexistuje jedna jediná charakteristika, která by tento pojem vysvětlovala. V mnoha publikacích se dočtete různých charakteristik a teorií. Do známých motivačních teorií se řadí v první řadě Maslowova teorie potřeb, Skinnerova teorie zesílení, Vroomova teorie očekávání a další.

3.1. Motiv

Slovo motiv má i český ekvivalent, kterým je slovo pohnutka. Motiv se tedy projevuje zejména tím, že chceme něčeho dosáhnout nebo se chceme něčemu vyhnout. Síla motivu pak ovlivňuje intenzitu a kvalitu daného chování. Mezi motivy běžně nastávají konflikty (chci se věnovat dvěma věcem, ale mám čas pouze na jednu), ty se mohou být vědomé či nevědomé.

3.1.1. Dělení motivů

V psychologii se motivy nejčastěji dělí na:

- a) **Vrozené** – Lze zde zařadit potřebu pití, spánku a jiné biologické a fyziologické potřeby.
- b) **Získané** – Jsou ovlivněny sociálním prostředím a kulturou ve které se jedinec pohybuje (motiv zisku, výkonu, moci).
- c) **Primární** – Jistou mírou se překrývá s motivy vrozenými a získanými. Tyto motivy jsou nezbytné.
- d) **Sekundární** – tyto motivy nejsou nezbytné a získáváme je během života.
- e) **Biologické** – Všechny potřeby organismu zahrnující motivy související s nikotinem, alkoholem apod.
- f) **Sociální** – psychologické potřeby, u kterých lze dosáhnout uspokojení pouze v sociálním kontextu.

Dále se dají pohnutky dělit ještě na **vědomé** a **nevědomé**. Navazuje to na fakt, že se řada psychologů domnívá, že některé pohnutky si člověk zcela neuvědomuje nebo si je uvědomuje pouze částečně.

Madsenová (1979) dělí motivy na tři hlavní skupiny a to primární, sekundární a afektivní. Do primárních motivů zařazuje například hlad, sex a odpočinek. Mezi sekundární patří například sociální kontakt. A do afektivních řadí potřebu bezpečí či agresi.

Podle Plhákové (2004) můžeme rozlišit 4 hlavní okruhy lidských motivů:

- a) Sebezáchovné motivy – umožnění přežití jednotlivce i celého živočišného druhu. (hlad, žízeň, spánek atd.)
- b) Stimulační motivy – nejsou nezbytné pro přežití člověka, nicméně jsou vhodné pro optimální psychické fungování (zvědavost, hravost atd.)
- c) Sociální motivy – reakce na mezilidské vztahy, které stejně tak ovlivňují (potřeba moci, úspěchu atd.)
- d) Individuální psychické motivy – zaměřené na udržení vnitřní rozpoložení

3.2. Motivace

„Slovo motivace je odvozeno z latinského slovesa movere, tj. hýbat, pohybovat. Je obecným označením pro všechny podněty, které vedou k chování, resp. určitému chování. „Je možno říci, že ze všech psychologických pojmů je pojem motivace nejméně uspokojivě vysvětlen; je to proto, a znovu se tu můžeme odvolat na osobní zkušenosti každého jedince, že se vztahuje na nejkompexnější a nejtíže izolovatelné psychické procesy. Kromě toho motivaci nelze nijak přímo pozorovat.“ (Homola, 1977, s. 11, 12)

„Nejčastější synonyma pojmu motivace jsou: apetit, postoj, komplex, žádost, přání, dispozice, pud, pohnutka, pobídka, emoce, cíl, zvyk, impuls, incentiva, instinkt, zájem, záliba, libido, potřeba, záměr, sentiment, úmysl, tendence, hodnota, chtění, snaha, touha, homeostáza, vůle, úsilí, a další. Některé z těchto termínů reprezentují jen různé formy motivů (jako termín zájem), jiné motivační principy (jako homeostáza), nebo složky procesu motivace (jako pohnutka) apod.“ (Nakonečný, 1973, s. 107, 108)

Motivaci můžeme chápat jako hybnou sílu chování. Pokud člověk něco postrádá nebo potřebuje, jeho mozek bude motivován právě touto skutečností, že mu něco chybí a upoutá se na objekty, které by mohly tento nedostatek vyplnit. Motivace může vycházet z vnitřních nebo vnějších pohnutek a podnětů. S motivací jdou ruku v ruce také motivační teorie.

„Východiskem motivace je vznik potřeby z porušení fyziologické nebo psychické rovnováhy jedince. Potřeba aktivuje pud, který je asociován určitým motivem a postojem. Motiv určuje směr a postoj obsah chování, které následuje. Není-li přítomen cílový podnět, objevuje se apetenční (instrumentální chování), tj. chování směřující k dosažení cíle. Toto chování je usměrňováno, podle situace v níž vystoupilo, kognitivními klíči. Při objevení se cíle

(incentivy), dochází k tzv. *dovršujícímu chování* (tj. např. konzumace potravy), která vede k redukci potřeby, tj. k uspokojení.“ (Nakonečný, 1973, s. 110)

Nejznámější je bezesporu Maslowova pyramida potřeb. Ta funguje na principu, jak už název vypovídá, pyramidy. Abychom dosáhli nejvyššího bodu, musíme vždy uspokojit

Obrázek 1 - Abraham Maslow

Obrázek 2 - Maslowova pyramida potřeb

základní potřeby a postupovat v pyramidě výš. Nemůžeme dosáhnout potřeby seberealizace, pokud nebude naplněna některá z potřeb předchozích.

3.2.1. Úrovně motivace

Nakonečný (1973) tvrdí, že z genetického a vývojového hlediska má motivace různé úrovně. Můžeme též hovořit o třech úrovních regulace chování, které vyjadřují různý stupeň organizace chování.

První úroveň reprezentuje systém nepodmíněných reflexů a instinktů, což jsou vrozené reakce, které zajišťují základní adaptaci. Druhou úroveň vnímá systém automatismů a zvyků, lze říct stereotypů, patří sem různé kulturní a pracovní návyky, které probíhají nevědomky. Nejvyšší úroveň je specificky lidská regulace chování a tu prezentuje systém volní kontroly.

3.2.2. Motivační faktory

Cattell (1957) především indentifikoval dvanáct dynamických zdrojů motivace, které nazval „ergy“, jiné z nich „sentimenty“. Cattell (1965) definuje erg jako vrozený zdroj reaktivity, takový, který je často popisován jako pud zaměřený na určitý cíl a spojený určitou kvalitou, avšak stanovený faktorovou analýzou z mnoha projevů motivace. Sentiment definuje jako uspořádání postojů, jichž síla je dána korelací s úrovní žádoucnosti jejich objektů

(jako jsou domov, škola, krajina atd.). Různé sentimenty mohou mít též ergický základ. Mezi ergy a sentimenty je vloženo chování.

Ergy (z řeckého ergon = energie) jsou dynamické elementy se specifickým zaměřením, avšak nejsou to fyziologické procesy.

ERGY	SENTIMENTY
Sexus	K svému povolání
Sdružování	Ke sportu a hrám
Ochrana	Náboženské city
Pátrání	K technice a materiálu
Bezpečí	Sebecit
Prosazování se	
Narcismus	

3.2.3. Motivace ve školství

Motivace přináší velké výhody. V případě, že ředitel školy zná své pedagogy, dokáže odhalit, o co se zajímají, jaké mají požadavky a potřeby, tak nepotřebuje podněty ze svého okolí. Působit motivací není vždy snadné. Člověka, kterého se snažíme namotivovat, musíme velmi dobře znát. To stejné platí o způsobu a procesu motivace.

V dnešní době jsou kladeny stále vyšší nároky na práci pedagogů a ředitelů škol. Díky stále se zvyšujícím nárokům může u pedagogů nastat syndrom vyhoření.

Pro motivaci pedagogů a učitelů celkově existuje několik základních předpokladů.

- a) *„Racionálně-ekonomické předpoklady vycházejí z představy, že lidé jsou v podstatě pasivní a ovlivnitelní především ekonomickými podněty.*
- b) *Sociální předpoklady vycházejí z představy, že lidé jsou především sociální stvoření, hledající svou identitu a smysl především v sociálních nikoli v pracovních vztazích.*
- c) *Potřeba seberealizace vychází z hypotézy, že jedním z hlavních motivačních faktorů je možnost seberealizace učitele. Ten je dospělým jedincem, který je schopen sladit své osobní cíle s cíli školy.*
- d) *Komplexní motivační předpoklady vycházejí z předpokladu, že lidé jsou různí a liší se mimo jiné i v motivech svého jednání. Každý z nás může mít řadu odlišných*

motivů pro svůj osobní rozvoj, pro zlepšení své práce, pro větší aktivitu ve prospěch nepedagogických aktivit, které je třeba v každé škole ve větší či menší míře zabezpečit.

- e) *Psychologické předpoklady vycházejí z rozdílných osobnostních charakteristik každého z nás. Každý z nás má jiné potřeby, zájmy, schopnosti, temperament, nadání, sklony atd. Tyto osobní vlastnosti jsou spojeny určitými vztahy a změny v nich mají za následek i změny v chování a motivaci každého jedince.*“ (Světlík J., 2006)

Většina motivačních teorií byla vyvinuta po 2. světové válce z důvodu zvyšující se potřeby nalezení optimálních motivačních nástrojů pro potřeby průmyslu a obchodu.

4 Prestiž učitelské profese

Empirické výzkumy dokazují, že prestiž nesouvisí s majetkem nebo příjmem. Nejvyšší prestiž nemají povolání s nejvyššími příjmy, ale například špičkové pozice ve státní organizaci, vyžadující znalosti a odpovědnost. Jimi je pak prestiž spojena s majetkovými a příjmovými aspekty. (Geist, 1992, str. 300)

Veřejnost velmi často posuzuje různá povolání podle toho, jak jsou pro ni prospěšná. Na pomyslný žebříček profesí se nedostanou všechny druhy povolání, a tak na tomto žebříčku najdeme pouze stručný výpis některých profesí. Veřejnost vnímá učitele jako prestižní profesi, a tak se tato profese drží na vyšších příčkách velmi dlouho.

Učitelé jsou sledovanou a kritizovanou skupinou. Ať už se jedná o plat, dlouhé období prázdnin nebo to, že si učitel tzv. odučí a jde domů, dostávají se učitelé pod velký tlak společnosti.

Centrum pro výzkum veřejného mínění zkoumalo v červnu 2019 prestiž vybraných povolání. 1024 respondentům byl předán seznam 26 profesí s instrukcí: „Na seznamu jsou uvedena některá povolání. Vyberte povolání, jehož si vážíte nejvíce, a dejte mu 99 bodů. Pak vyberte takové, jehož si vážíte nejméně, a obodujte je číslem 01. Poté postupujte odshora dolů a všem zbývajícím přiřaďte body od 02 do 98 podle osobního uvážení.“

Od roku 2004, tedy začátku šetření, se učitel nacházel na 3. resp. 4. místě až do roku 2011, kdy byla dodatečně zařazena do seznamu profesí zdravotní sestra. Od roku 2011 se učitel nachází na 4. resp. 5. místě s více než patnácti bodovým odstupem na lékaře, kterému v roce 2019 udělilo 45 % respondentů maximum 99 bodů.

Žebříček prestiže profesí se v průběhu let příliš nezměnil. Výjimku tvoří na vzestupu prestiže bezpečnostní složky a propadly se profese jako ministr a novinář.

Tabulka 1: Prestiž povolání (průměrné bodové hodnocení) v letech 2004-2019¹

Profese	2004		2007		2011		2013		2016		2019	
	prům.	poř.	prům.	poř.	prům.	poř.	prům.	poř.	prům.	poř.	prům.	poř.
Lékař	89,5	1.	89,8	1.	89,1	1.	91,5	1.	90,1	1.	88,6	1.
Vědec	80,7	2.	81,8	2.	75,4	2.	76,3	2.	77,1	2.	77,3	2.
Zdravotní sestra					73,9	3.	74,8	3.	72,8	3.	77,0	3.
Učitel na vysoké škole	78,5	3.	78,2	3.	72,4	4.	74,6	4.	72,7	4.	72,2	4.
Učitel na základní škole	71,3	4.	70,7	4.	70,3	5.	71,1	5.	70,8	5.	70,1	5.
Soudce	64,8	6.	65,0	7.	61,0	7.	66,3	6.	64,3	6.	67,5	6.
Projektant	64,1	7.	65,5	6.	61,7	6.	62,6	8.	61,4	7.	61,4	7.
Soukromý zemědělec	59,1	10.	59,0	8.	60,3	9.	63,9	7.	58,3	9.	61,1	8.
Policista	47,6	20.	52,1	13.	53,9	11.	55,7	10.	56,3	10.	60,8	9.
Programátor	66,3	5.	65,7	5.	60,8	8.	59,7	9.	59,7	8.	60,3	10.
Voják z povolání	44,8	22.	46,4	21.	48,3	17.	49,7	16.	53,4	12.	56,4	11.
Truhlář	50,8	16.	51,4	14.	53,2	12.	55,6	11.	52,1	13.	55,9	12.
Starosta	60,1	8.	57,4	9.	52,6	14.	53,1	13.	54,3	11.	53,9	13.
Majitel malého obchodu	51,2	15.	50,1	16.	51,4	15.	54,8	12.	50,3	15.	52,7	14.
Účetní	53,5	14.	51,3	15.	54,1	10.	52,3	14.	50,5	14.	51,8	15.
Profesionální sportovec	56,1	11.	55,6	10.	51,2	16.	47,6	18.	49,3	16.	50,6	16.
Manažer	59,4	9.	55,4	11.	53,0	13.	50,2	15.	48,9	17.	50,5	17.
Stavební dělník					48,1	18.	49,3	17.	44,0	19.	47,4	18.
Bankovní úředník	50,2	18.	48,7	20.	46,9	19.	45,7	19.	42,3	20.	45,5	19.
Ministr	53,8	13.	50,0	17.	38,0	24.	37,9	24.	46,7	18.	43,9	20.
Prodavač	42,8	24.	41,5	23.	43,6	21.	44,7	20.	40,5	23.	43,5	21.
Novinář	54,4	12.	53,0	12.	46,5	20.	43,8	21.	40,9	21.	40,3	22.
Sekretářka	43,7	23.	40,5	24.	41,4	23.	40,0	22.	37,3	24.	38,5	23.
Kněz	46,1	21.	43,2	22.	42,8	22.	38,0	23.	40,8	22.	36,7	24.
Uklízečka	29,4	26.	29,0	26.	34,0	25.	34,2	25.	29,0	26.	34,5	25.
Poslanec	39,9	25.	36,5	25.	27,0	26.	25,1	26.	31,2	25.	31,0	26.

Obrázek 3 - Prestiž povolání

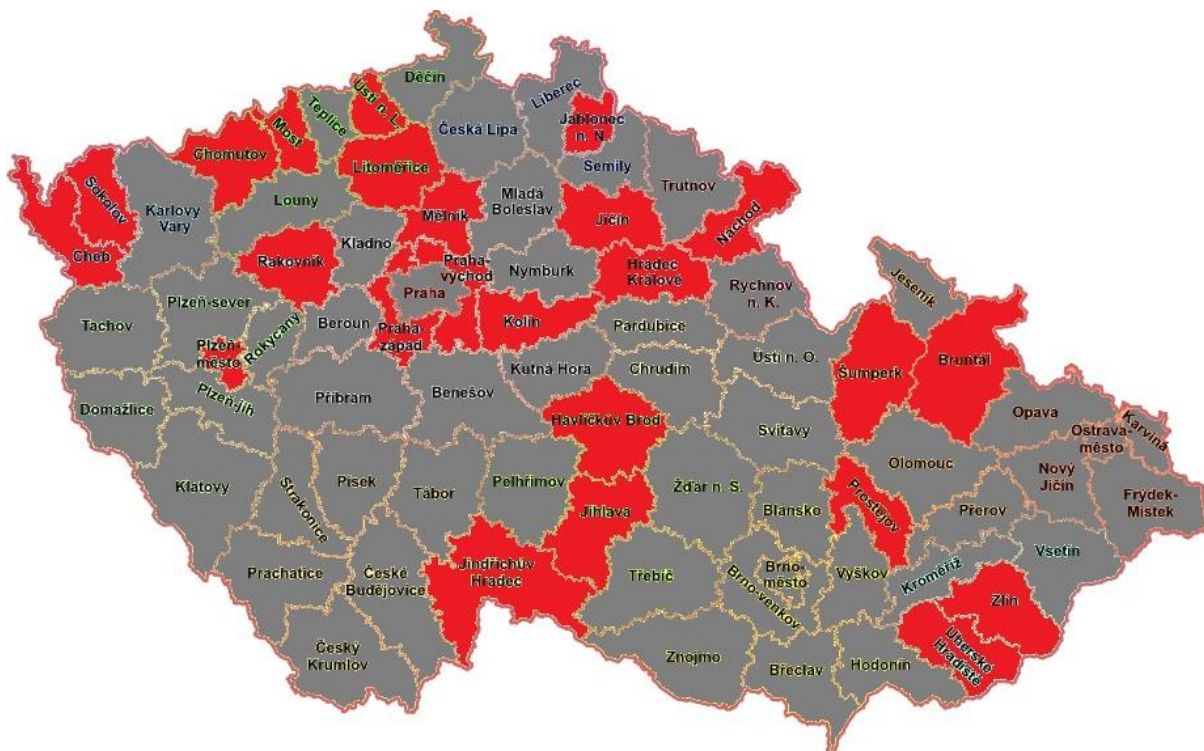
5 Praktická část

V praktické části provedu analýzu volných pracovních míst na trhu práce se zaměřením na učitele odborného výcviku a odborných předmětů. Porovnáám také platové ohodnocení, které by odborníci dostali ve školství s průměrným finančním ohodnocením pracovníků na jejich pozici v oboru. Dále provedu dotazníkové šetření mezi učiteli odborného výcviku a odborných předmětů, co je motivovalo pro práci ve školství, jak se k jejich pracovní pozici dostali, čím by motivovali budoucí učitele odborného výcviku/předmětů.

5.1. Nabídka volných pracovních míst

Při analýze nabízených pracovních míst na pozici učitele odborného výcviku/předmětů jsem došla k závěru, že v celé České republice je, k dubnu 2022, zájem celkem o 154 učitelů odborného výcviku/předmětů. Z toho je 87 nabídek na učitele odborných předmětů, 63 nabídek na učitele odborného výcviku a 5 nabídek na učitele odborného výcviku a odborných předmětů dohromady.

Nejvíce nabízených pracovních pozic je v odvětví „elektro“, které zahrnuje obory jako jsou elektrikář silnoproud, slaboproud, elektrotechnik atd. Z celkového počtu nabídek pracovních míst na učitele odborného výcviku/předmětů (154), je elektro výrazně nejžádanější, a to se 42 nabídkami. Z toho je 25 nabídek na pozici učitelů odborných předmětů, 15 nabídek na pozici učitele odborného výcviku a 2 nabídky hledající učitele odborných předmětů i odborného výcviku. Pomyslnou druhou příčku obsadilo odvětví gastronomie, kam jsem zařadila kuchaře, číšníky, cukráře, pekaře a hotelnictví s 18 nabídkami. V těsném závěsu jsou obory strojní s 16 nabídkami, stavební s 15, obory se zaměřením na informační technologie a moto (automechanik, ...) se 13 a v zemědělství 11. S menší poptávkou učitelů odborných výcviků a předmětů jsou na tom obory dřevařství se 7 nabídkami, zdravotnictví, instalatéri, služby (masér, kadeřník, ...) po 4. Nejmenší poptávku tvoří odvětví umění a pak malíři a lakýrníci se 2 nabídkami, odvětví fotografie, oděvnictví a dopravy pouze po 1 nabídce. Dalo by se tedy říct, že největší nedostatek učitelů odborného výcviku a odborných předmětů je v odvětví elektra, řemesel a služeb. Tak je tomu, koneckonců, i v běžném životě. Je možné, že poptávka učitelů odborných výcviků a předmětů může být vyšší, a ne všechny školy poptávají tyto učitele přes internetové stránky Úřadu práce České republiky (upcr.cz).

Obrázek 4 - Mapa okresů

Na webu (upcr.cz) jsem nenašla žádnou nabídku práce v okresech červeně vyznačených na mapě okresů. Jedná se o 24 okresů v ČR, a to okres Bruntál, Cheb, Chomutov, Havlíčkův Brod, Hradec Králové, Jablonec nad Nisou, Jičín, Jihlava, Jindřichův Hradec, Kolín, Litoměřice, Mělník, Most, Náchod, Plzeň-město, Praha-východ, Praha-západ, Prostějov, Rakovník, Sokolov, Šumperk, Uherské Hradiště, Ústí nad Labem a Zlín.

Na druhou stranu si nelze nevšimnout 3 okresů, Praha (12), Děčín (9), Louny (9), ve kterých je poptávka po učitelích odborného výcviku/předmětů výrazně vyšší, a to může vypovídat o nedostatku těchto učitelů.

Přehled nabízených volných pozic:

Název odvětví	Počet nabídek pracovních míst
Elektro	42
Gastro	18
Strojní	16
Stavební	15
IT	13
Moto (automechanik, karosář, opravář strojů)	13

Zemědělství (zahradnictví, lesnictví, chovatelství, ...)	11
Dřevařství	7
Zdravotnictví	4
Instalatér	4
Služby (masér, kadeřník, prodavač)	4
Umění	2
Malíř, lakýrník	2
Oděvnictví	1
Fotografie	1
Doprava	1

Nabídky dle jednotlivých okresů:

Benešov

Elektro	Odborné předměty
Elektro	Odborné předměty (odborník z praxe)

Beroun

Zdravotnictví	Odborný výcvik a předměty
---------------	---------------------------

Blansko

Stavební (zedník)	Odborné předměty
-------------------	------------------

Břeclav

Gastro (cukrář)	Odborný výcvik
-----------------	----------------

Brno

Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Strojní	Odborné předměty

Brno-venkov

Elektro (elektro-elektrotechnika)	Odborný výcvik
-----------------------------------	----------------

Česká Lípa

Moto (Automechanik)	Odborné předměty + autoškola
Instalatér	Odborné předměty

České Budějovice

Instalatér	Odborné předměty
------------	------------------

Dřevař (truhlář)	Odborné předměty
Strojní	Odborné předměty

Český Krumlov

Elektro	Odborné předměty
---------	------------------

Chrudim

Zemědělství (Zahradník-včelař)	Odborný výcvik
--------------------------------	----------------

Děčín

Moto (Autoopravárenství)	Odborné předměty
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
IT (grafický a průmyslový design)	Odborné předměty
Služby (kadeřník)	Odborné předměty
Gastro (kuchař-číšník)	Odborné předměty
Stavební (zednické práce)	Odborné předměty
Služby (masér)	Odborné předměty
Strojní	Odborné předměty
Dřevař (truhlář)	Odborný výcvik

Domažlice

Gastro (potravinářská výroba)	Odborný výcvik
Malířské a natěračské práce	Odborný výcvik
Elektro	Odborný výcvik

Frýdek-Místek

Strojní (mechanik zámečník)	Odborný výcvik
Moto (Autoelektrikář)	Odborný výcvik

Hodonín

IT (grafický design)	Odborné předměty
Elektro (elektromechanik)	Odborný výcvik

Jeseník

Zdravotnictví	Odborný výcvik
IT	Odborné předměty
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty

Karlovy Vary

Zemědělství (Zahradník)	Odborný výcvik
-------------------------	----------------

Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Zemědělství (Lesnictví)	Odborný výcvik
Malíř, lakýrník	Odborný výcvik
Elektro (elektrikář silnoproud)	Odborný výcvik
Stavební (zedník)	Odborný výcvik
Dřevař (truhlář)	Odborný výcvik
Zemědělství (Zahradník, zahradnické práce)	Odborný výcvik

Karviná

Zdravotnictví	Odborný výcvik
IT (reprodukční grafik)	Odborný výcvik

Kladno

Dřevař	Odborné předměty
--------	------------------

Klatovy

Umělecký	Odborné předměty
----------	------------------

Kroměříž

Stavební	Odborný výcvik
IT (programování a automatizace)	Odborné předměty
Moto	Odborné předměty
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Moto	Odborný výcvik
Dřevař (nábytkářství)	Odborných předmětů

Kutná Hora

Elektro	Odborné předměty
Strojní	Odborné předměty
Elektro	Odborné předměty a odborný výcvik
IT (informatika a programování)	Odborné předměty

Liberec

Elektro (elektromechanik)	Odborný výcvik
---------------------------	----------------

Louny

Strojní (strojní mechanik, zámečnick)	Odborný výcvik
Moto (mechanik motorových vozidel)	Odborný výcvik
Oděv (aranžér, krejčí)	Odborný výcvik

Strojní	Odborné předměty
Strojní	Odborné předměty
Umění	Odborné předměty
Zemědělství (Lesnické práce)	Odborný výcvik
Stavební (zednické práce)	Odborný výcvik
Zemědělství (Lesnictví, zahradnictví)	Odborné předměty

Mladá Boleslav

Instalatér	Odborný výcvik
------------	----------------

Nový Jičín

Gastro (kuchařské práce)	Odborné předměty
--------------------------	------------------

Nymburk

Elektro (silnoproud)	Odborný výcvik
----------------------	----------------

Olomouc

Stavební (zedník, obkladač)	Odborný výcvik
Fotograf	Odborné předměty
Strojní	Odborné předměty
Stavební	Odborné předměty
Dřevař	Odborné předměty
Elektro	Odborné předměty

Opava

Strojní	Odborné předměty
---------	------------------

Ostrava

Stavební	Odborné předměty
----------	------------------

Pardubice

Elektro (elektrikář)	Odborné předměty
Zemědělství (Chov koní a jezdeckví)	Odborný výcvik
IT (grafika)	Odborné předměty
IT	Odborné předměty
Gastro (kuchař, číšník)	Odborný výcvik

Pelhřimov

Gastro (kuchař)	Odborné předměty
-----------------	------------------

Písek

IT	Odborné předměty
----	------------------

Plzeň-jih

Gastro (hotelnictví)	Odborné předměty
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Stavební	Odborné předměty
Moto (mechanik strojů)	Odborný výcvik
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Stavební	Odborné předměty

Plzeň-sever

Elektro (elektrikář)	Odborný výcvik
----------------------	----------------

Praha

Doprava	Odborné předměty
Elektro	Odborný výcvik
Strojní	Odborné předměty
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Gastro	Odborné předměty
Gastro	Odborný výcvik
Gastro	Odborný výcvik
Gastro	Odborný výcvik
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Gastro (obsluha a stolničení)	Odborný výcvik
Gastro (cukrář)	Odborný výcvik

Prachatice

Zemědělství	Odborné předměty
-------------	------------------

Přerov

Elektro	Odborný výcvik
IT	Odborné předměty
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Elektro	Odborné předměty
Strojní	Odborný výcvik

Stavební	Odborné předměty
Stavební	Odborný výcvik

Příbram

Strojní (Zámečnick)	Odborný výcvik
Elektro	Odborný výcvik
Instalatér	Odborný výcvik
Moto	Odborné předměty

Rokycany

Zemědělství (Lesnictví)	Odborné předměty
-------------------------	------------------

Rychnov nad Kněžnou

Elektro	Odborné předměty
Elektro	Odborný výcvik

Semily

Zdravotnictví (ošetřovatelství)	Odborný výcvik a předměty
---------------------------------	---------------------------

Strakonice

Elektro	Odborné předměty
---------	------------------

Svitavy

Strojní	Odborné předměty
---------	------------------

Tábor

Elektro	Odborný výcvik
Strojní	Odborné předměty
IT	Odborné předměty
Elektro	Odborné předměty
Elektro (silnoproud)	Odborné předměty
Moto (opravář zemědělských strojů)	Odborné předměty

Tachov

Moto (Zemědělské stroje)	Odborný výcvik
--------------------------	----------------

Teplice

Moto (automechanik)	Odborný výcvik
Elektro	Odborný výcvik a předměty

Třebíč

Strojní	Odborné předměty
---------	------------------

Trutnov

Moto (karosář)	Odborný výcvik
Moto(mechanik)	Odborný výcvik
Stavební (zednické práce)	Odborný výcvik
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
Strojní	Odborné předměty
Dřevař (truhlář)	Odborný výcvik

Ústí nad Orlicí

Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty
IT	Odborné předměty
Gastro	Odborné předměty
Služby (prodavač)	Odborný výcvik
Elektro	Odborný výcvik

Vsetín

Elektro	Odborný výcvik
Elektro	Odborný výcvik
IT	Odborné předměty
Zemědělství	Odborný výcvik
Zemědělství	Odborný výcvik a předměty

Vyškov

Gastro (kuchař, číšník)	Odborný výcvik
Gastro (cukrář)	Odborný výcvik

Znojmo

Stavební	Odborné předměty
----------	------------------

Žďár nad Sázavou

Služby (kadeřník)	Odborný výcvik
Gastro (kuchař, číšník)	Odborné předměty
Stavební	Odborné předměty
Elektro (elektrotechnika)	Odborné předměty

5.2. Porovnání finančního ohodnocení

Nyní se zaměřím na porovnání platů nejžádanějších učitelů odborného výcviku/předmětů (odvětví elektro) a odborníků z praxe stejného odvětví. Z webu eprehledy.cz jsem vypočetala průměrný plat odborníků z praxe, k roku 2018, které se dělí ještě na podnikatele a zaměstnance. Z dostupných informací jsem vypočetala průměrný plat a zjistila, že podnikatelé v odvětví elektro si průměrně měsíčně přišli na 43 123 Kč. Zaměstnanci v oblasti elektro si vydělali 32 835 Kč. K roku 2021, už všeobecně, podle webu (ispv.cz) si odborníci z oblasti elektra, k roku 2021, průměrně vydělají 34 175 Kč. Z tabulky vyplývá že průměrný plat učitele odborného výcviku/předmětů v oblasti vzdělávání elektro činí u začínajících učitelů 30 952, u učitelů s delší praxí je to pak průměrně 39 327 Kč.

Poptávka učitelů odborného výcviku/předmětů se zaměřením na elektro:

Obec	Požadavky	Úvazek	Benefity	Finanční ohodnocení
Benešov	Neuvádí	Plný	Závodní stravování, možnost ubytování, příspěvek na rekreaci	32 170-41 940 Kč
Benešov	Odborník z praxe	Částečný	Závodní stravování, možnost ubytování, příspěvek na rekreaci	15 000-21 000 Kč
Brno	Neuvádí	Plný	Neuvádí	32 120 Kč
Kuřim	Sředoškolské vzdělání s maturitou + DPS	Plný či zkrácený	40+12 dnů dovolené	32 000-35 000 Kč
Velešín	VŠ vzdělání + DPS výhodou	Plný	Možnost služebního bytu v místě areálu	32 820-42 780 Kč
Varnsdorf	Plná kvalifikace dle zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících	Plný	Možnost prodloužení smlouvy na dobu neurčitou	30 930-40 320 Kč
Praha	Odborné vzdělání a výhodou vzdělání dle zákona o pedagogických pracovnících	Plný	Možnost prodloužení smlouvy na dobu neurčitou	32 100-38 000 Kč
Praha	Bakalářský titul, spolehlivost, zodpovědnost, aktivní přístup	Plný	Neuvádí	20 970-41 940 Kč
Praha	Preferováno vysokoškolské pedagogické vzdělání	Plný	Možnost prodloužení smlouvy na dobu neurčitou, podnikové	32 000-42 000 Kč

			stravování, 40+12 dní dovolené	
Praha	Neuvádí	Plný	Příspěvek na stravování, penzijní příspěvek, podíly na zisku	30 000-40 000 Kč
Veselí nad Moravou	Trestní bezúhonnost, vzdělání dle zákona č. 563/2004 Sb.	Plný nebo zkrácený	Benefity z fondu FKSP, příjemné pracovní prostředí, profesní rozvoj	35 000-37 000 Kč
Jeseník	Vysokoškolské vzdělání	Plný	Neuvádí	32 820 Kč
Ostrov	VŠ-elektro	Plný	Neuvádí	30 000-40 000 Kč
Karlovy Vary	Elektrotechnická kvalifikace minimálně § 6 vyhl. 50/1978 Sb., znalost práce na PC Výhody: Absolvování DPS	Plný	40 dní dovolené, stravování, stravenky	30 500 Kč
Kroměříž	VŠ	Plný nebo zkrácený	Příspěvek z FKSP na penzijní připojištění, rekreace, školní stravování	32 170-41 940 Kč
Čáslav	Technické VŠ vzdělání se zaměřením na elektro, praxe v oboru vítána, Osvědčení vyhl. 50, § 5, § 11	Plný	Neuvádí	32 820-42 780 Kč
Kutná Hora	X	Plný	40 dnů dovolené + dny určené na samostudium, dotované školní stravování, FKSP	32 820-42 780 Kč
Liberec	VŠ, střední vzdělání s výučním listem v oboru, bezúhonnost, zdravotní způsobilost, znalost českého jazyka	Plný	40 dnů dovolené + dny určené na samostudium, stravování za zvýhodněnou cenu, po zkušební době možnost čerpání příspěvku na dovolenou, příspěvku na penzijní připojištění/doplňkové penzijní spoření a další benefity	32 440-39 170 Kč
Nymburk	Vyučení či maturita v oboru, výhodou osvědčení DPS	Plný	Závodní stravování, čerpání finančních	31 500-37 000 Kč

			prostředků FKSP, 40 dnů dovolené	
Pardubice	Činnosti dle vyhlášky 50/78 Sb., Řidičský průkaz sk. B	Plný	Neuvádí	30 000 Kč
Plzeň	Práce s PC pro připojení zařízení, střední odborné VŠ, DSP, osvědčení o odborné způsobilosti v elektrotechnice podle vyhlášky 50/1978 Sb.	Plný	Závodní stravování, příspěvek na dovolenou, možnost prodloužit smlouvu na dobu neurčitou.	33 140-43 200 Kč
Domažlice	Dostatečné odborné znalosti z oboru, přirozenou autoritu, organizační a komunikační schopnosti, osvědčení vyhl. č. 50.	Plný	Závodní stravování a práce v malém kolektivu	32 120-38 790 Kč
Plzeň	VŠ vzdělání dle zákona o pedagogických pracovnících, trestní bezúhonnost	Plný	40 dnů dovolené, možnost přidělení služebního bytu, závodní stravování, příspěvky na rekreace, kulturu a sport, penzijní připojištění	32 820-42 780 Kč
Plzeň	VŠ, DPS, osvědčení o odborné způsobilosti v elektrotechnice podle vyhlášky 50/1978 Sb, pojem o kybernetice, slaboproudé elektrotechnice a programování Výhodou. znalost jednoho z programovacích jazyků, zkušenost s 3D tiskem, Inventorem, Fusionem a výrobou plošných spojů	Plný	Závodní stravování, příspěvek na dovolenou, možnost prodloužení smlouvy na dobu neurčitou.	15 781-20 571 Kč
Horní Bříza	SOU v oboru a doplňující pedagogické	Plný	Osobní ohodnocení a zvláštní příplatky	31 550-37 060 Kč

	vzdělání - výpis z rejstříku trestů			
Horní Bříza	vyučení v oboru, doplňující pedagogické vzdělání trestní bezúhonnost	Plný	Osobní ohodnocení a zvláštní příplatky	31 550-37 060 Kč
Lipník nad Bečvou	Vyhláška 50/1978 Sb., min. § 6 a vyšší, zdravotní způsobilost a trestní bezúhonnost, profesionalita, nápaditost, spolehlivost, pozitivní vztah k mladé generaci	Plný	Neuvádí	32 120-38 790 Kč
Lipník nad Bečvou	Pedagogické vzdělání výhodou, zdravotní způsobilost a trestní bezúhonnost, profesionalita, nápaditost, spolehlivost, pozitivní vztah k mladé generaci	Plný	Neuvádí	32 820-42 780 Kč
Přerov	vzdělání v oboru elektro; znalost programování PLC robotů vítána; znalosti pneumatických systémů	Plný	40 dní dovolené + 12 dní studijního volna, příspěvek na stravování, služební notebook	32 170-41 940 Kč
Dubno	vyučení v oboru, popř. odbornost zakončená maturitní zkouškou. Praxe v oboru vítána	Plný	Příspěvek na stravování, rekreaci, pružná pracovní doba	32 120-38 790 Kč
Dobruška	Znalosti a zkušenosti elektrotechniky, měření v elektrotechnice, elektronika, telekomunikační technika, standardy a normy v oboru elektro, elektroinstalace, tvorba	Plný nebo zkrácený	Stravovací paušál, 40 dnů dovolené + 12 dnů volna na samostudium, možnost dalšího odborného růstu a vzdělávání.	33 000-43 000 Kč

	elektrotechnické dokumentace.			
Kostelec nad Orlicí	Vzdělání v souladu se zákonem o pedagogických pracovnících	Plný	Možnost prodloužení smlouvy na dobu neurčitou, příspěvek na stravování, zvýhodněné tarify mobilního operátora, příspěvky na rekreaci, dětské pobyty, příspěvky na vstupenky na vybrané kulturní akce, 40 dnů dovolené, podpora dalšího vzdělání	32 820-42 780 Kč
Blatná	Vzdělání v souladu se zákonem o pedagogických pracovnících	Plný nebo zkrácený	Výhodné ubytování, tělocvična, posilovna, příspěvky na stravování, příspěvek na penzijní spoření	32 820-42 780 Kč
Sezimovo Ústí	Vyhlášku 50/78 Sb.min.š6; Vzdělání dle zákona 563/2004Sb. výhodou; Znalost PLC a inteligentních instalací výhodou, manuální zručnost, zájem učit se nové technologie	Plný	Příspěvek na stravování, penzijní připojištění, možnost ubytování	31 490-38 020 Kč
Sezimovo ústí	Znalost elektroniky, měření a diagnostiky elektronických obvodů, návrh a praktické sestavování obvodů, energetiky a chytrých řešení. Vyhlášku č.50/78 Sb. Splnění odborné kvalifikace podle zákona o pedagogických pracovnících výhodou	Plný	Příspěvek na stravování, penzijní připojištění, možnost ubytování	32 120-42 780 Kč
Soběslav	Vzdělání v souladu se zákonem o pedagogických pracovnících, VŠ elektro zaměření	Zkrácený	Neuvádí	20 300-26 500 Kč

Teplice	Učitelství pro SŠ	Plný	Měsíční prémie, funkční příplatky	28 700 Kč
Trutnov	VŠ, praxe výhodou	Plný	Neuvádí	42 000-55 000 Kč
Česká Třebová	Znalosti z elektrotechniky a elektroniky, VŠ vzdělání dle zákona č. 563/2004 Sb	Plný	Příspěvek na stravování, rekreaci a penzijní připojištění	32 820-42 780 Kč
Lanškroun	Pedagogické vzdělání výhodou, znalosti z elektrotechniky, elektroniky, elektrického měření, automatizace a robotiky	Plný	Čerpání FKSP- příspěvek na rekreaci, penzijní pojištění, stravování, osobní příplatek, odměny	32 000-35 000 Kč
Rožnov pod Radhoštěm	Střední s výučním listem v oboru elektro nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru a DPS, znalost mechatronických systémů a programování, praxe ve školství vítána	Plný	Možnost změny smlouvy na dobu neurčitou, školní stravování, benefity FKSP, 40 dní dovolené, 12 dní studijního volna	31 550-38 790 Kč
Rožnov pod Radhoštěm	Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru a DPS, výhodou znalost mechatronických systémů a programování, praxe ve školství vítána.	Plný	Možnost změnu smlouvy na dobu neurčitou, školní stravování, benefity FKSP, 40 dní dovolené, 12 dní studijního volna.	32 120-38 790 Kč
Žďár nad Sázavou	vysokoškolské vzdělání technického směru pro odborné předměty, znalost MF Office, trestní bezúhonnost, zdravotní způsobilost, komunikativnost, organizační schopnosti, spolehlivost a aktivní přístup	Plný	Osobní ohodnocení, závodní stravování, příspěvek na penzijní připojištění, osobní prostředí a stabilní	32 820-42 780 Kč
Průměrné finanční ohodnocení			30 952-39 327 Kč	

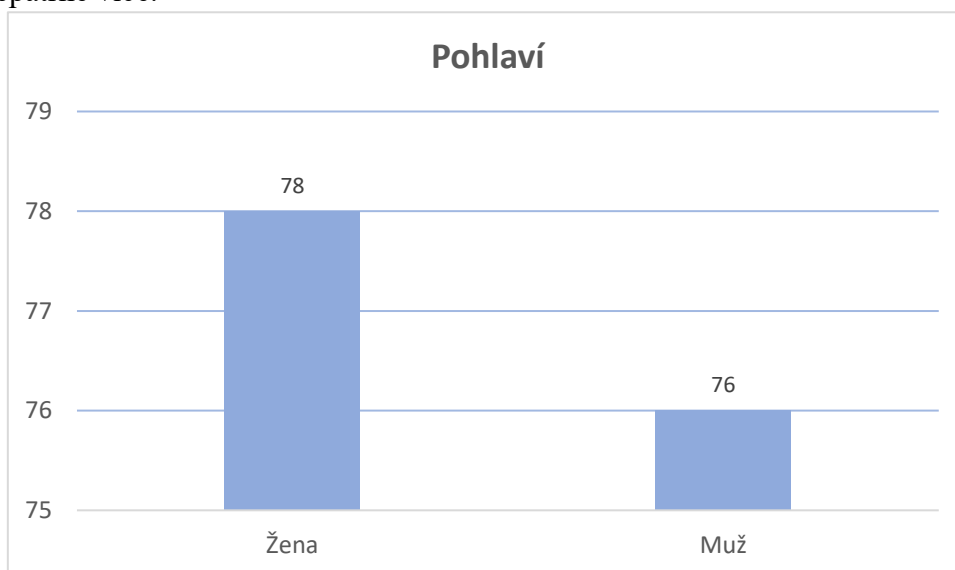
Kraj	Elektromechanik	Elektrikář	Elektrotechnik a elektronik
Jihočeský	-	-	32 998 Kč
Jihomoravský	34 435 Kč	33 249 Kč	33 729 Kč
Karlovarský	-	-	-
Královéhradecký	34 175 Kč	-	33 325 Kč
Liberecký	-	-	-
Moravskoslezský	33 291 Kč	35 070 Kč	34 439 Kč
Olomoucký	-	-	32 165 Kč
Pardubický	-	-	34 225 Kč
Plzeňský	-	-	38 549 Kč
Praha	34 338 Kč	41 432 Kč	38 073 Kč
Středočeský	-	35 659 Kč	32 980 Kč
Ústecký	-	33 277 Kč	31 692 Kč
Vysočina	-	-	35 310 Kč
Zlínský	-	-	31 218 Kč
Průměrné finanční ohodnocení		34 175 Kč	

V této tabulce jsem z webu ispv.cz vypsala průměrné platy jednotlivých profesí z oboru elektro, po jednotlivých krajích. Ty jsem následně zprůměrovala, abych dostala průměrné finanční ohodnocení v ČR. Ze zjištěných dat vyplývá, že průměrný plat pracovníků v oblasti elektro činí 34 341 Kč. V porovnání s nabízeným průměrným platem učitele odborného výcviku/předmětů se nejedná o velký rozdíl.

5.3. Dotazník

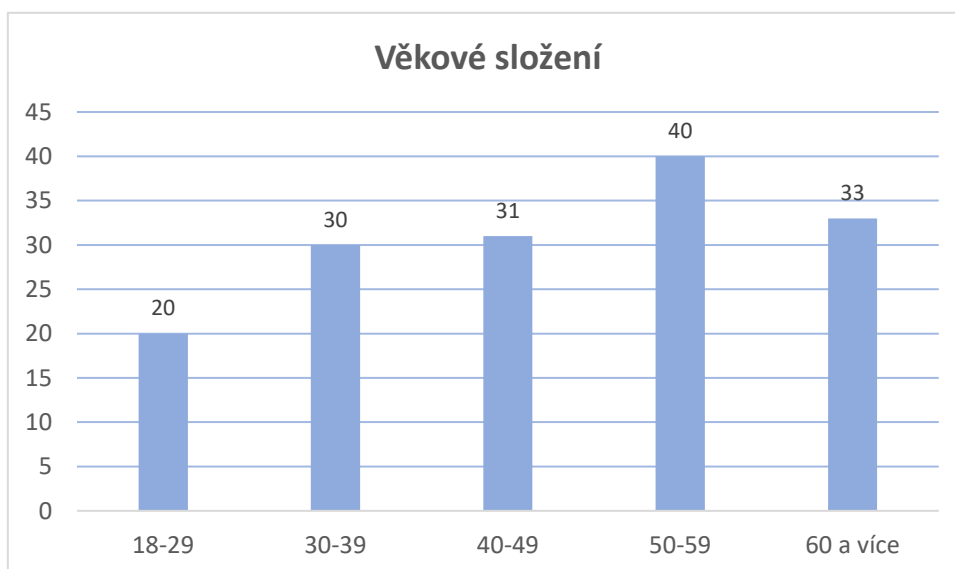
Dotazník byl zaslán na střední odborné školy po celé České republice. Dostalo se mi 154 odpovědí. Dotazník se zaměřoval na učitele odborného výcviku i na učitele odborných předmětů. Díky ředitelům škol, se k dotazníku dostali i učitelé v důchodu, kteří odborný výcvik/předměty vyučovali.

1. otázka mířena na pohlaví respondentů. Poměr žen a mužů byl vyrovnaný. Žen bylo nepatrně více.

Graf 1 - Pohlaví

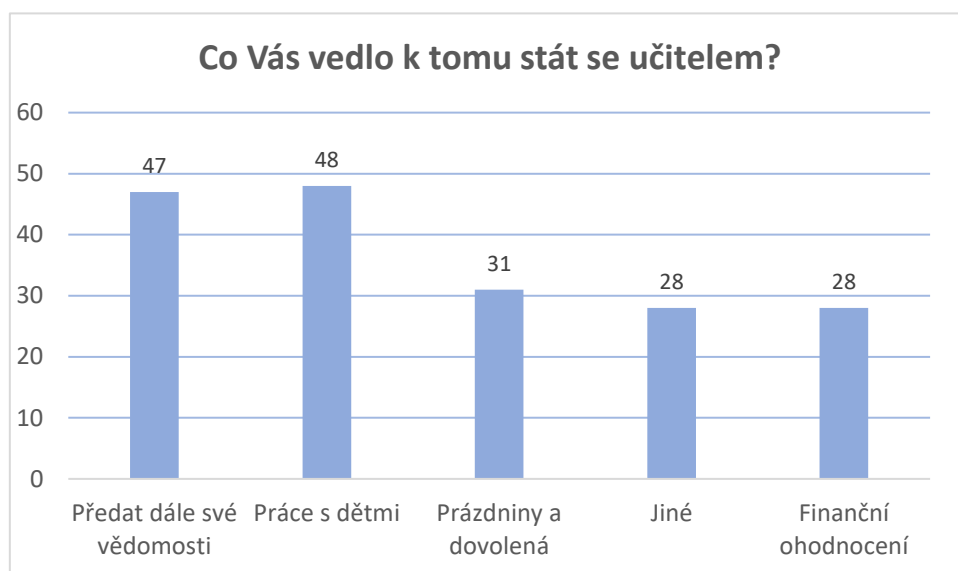
2. otázka zjišťovala, jaký je věk respondentů. Věkové složení respondentů ukazuje, že největší počet je v kategorii 50-59 let, následováno kategorií 60 a více, dále pak kategoriemi 40-49 a 30-39 a nejmenší zastoupení jsou mladí učitelé ve věku 18-29.

Graf 2 - Věkové složení

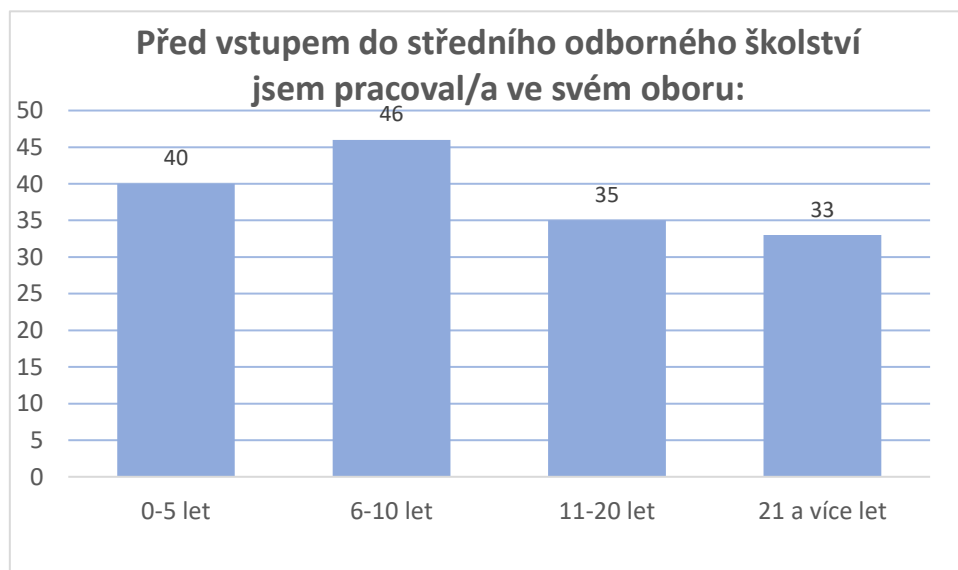
3. otázka

U této otázky měli respondenti možnost zatrhnout více odpovědí. Pomyslným vítězem se stal důvod práce s dětmi a touha předávat své vědomosti dále. U respondentů, kteří zatrhli odpověď „jiné“ se nejčastěji opakovaly důvody jako *úraz; zdravotní důvody; komunikace s lidmi; organizace svého pracovního času; pouze ranní směny; více času na rodinu*.

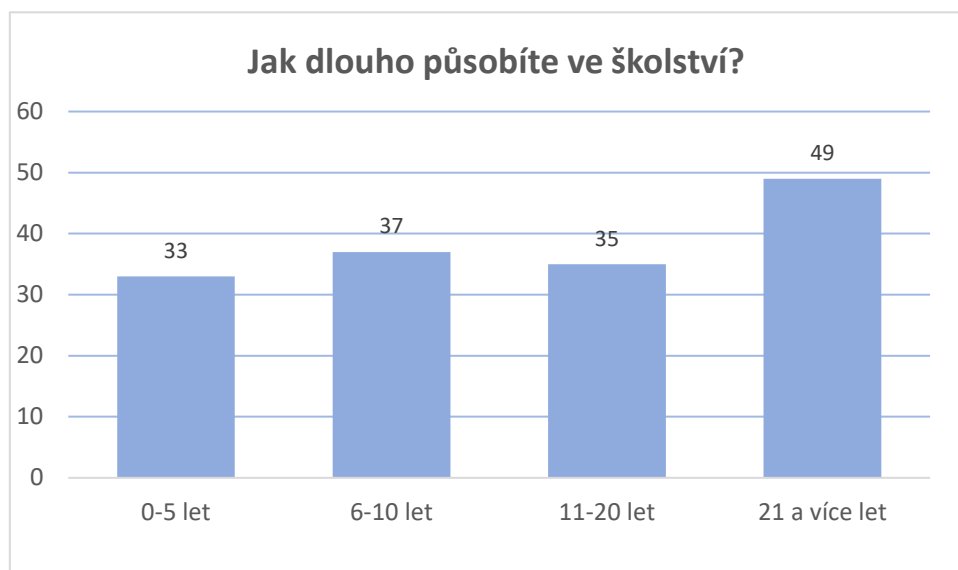
Graf 3 - Co Vás vedlo k tomu stát se učitelem

4. otázkou jsem zjišťovala, jak dlouho učitelé pracovali ve svém oboru, než nastoupili do školství. Všechny odpovědi byly přibližně na stejné úrovni, avšak největší počet učitelů pracovalo ve své profesi 6-10 let.

Graf 4 - Před vstupem do středního odborného školství jsem pracoval/a ve svém oboru

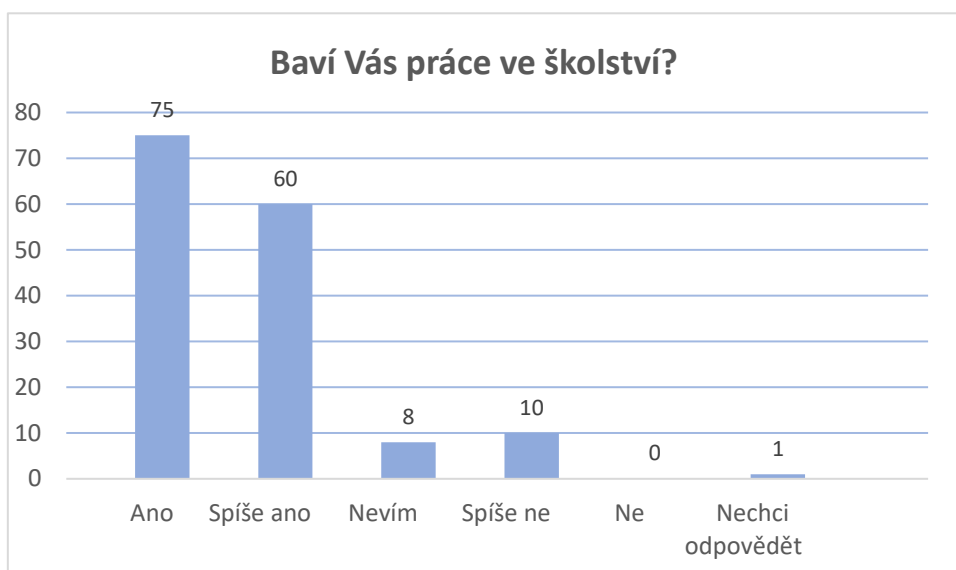
5. otázka zjišťovala kolik let už působí učitelé ve školství. Výsledkem je, že největší počet respondentů působí ve školství 21 a více let.

Graf 5 - Jak dlouho působíte ve školství?

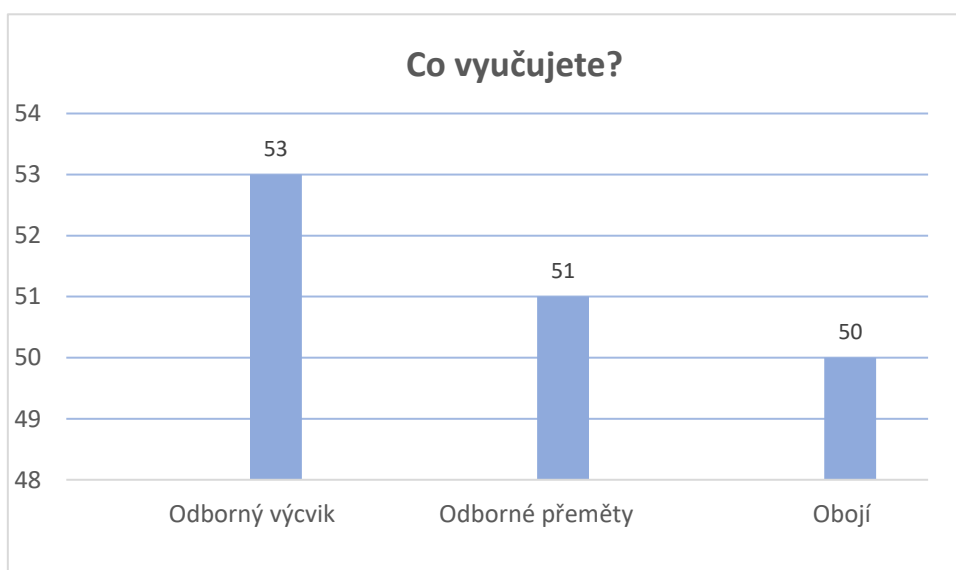
6. **Jak jste se dostali ke své pedagogické profesi?** Nejčastějšími odpověďmi na tuto otázku bylo, že respondenti *toužili být učiteli od dětství, že za sebe někdo hledal náhradu, v rámci minulého zaměstnání, kdy poskytovali souvislou praxi žákům, v rodině již měli učitele nebo že to zapříčinil úraz či nemoc, která jim znemožnila se naplno věnovat své profesi.* Další odpovědi se opakovaly již výjimečně nebo vůbec, a to:
- „Ve škole sháněli učitele“*
 - „Nabídla mi pozici paní ředitelka“*
 - „Náhoda“*
 - „Ještě ji nevykonávám“*
 - „Práce s dětmi mne zajímá“*
 - „Absolvování VŠ, přijetí po absolvované praxi“*
 - „Přestup z jiného oboru“*
 - „Nabídka práce“*
 - „Byl to jasný krok kam se dále posunout“*
 - „Nedostatek učitelů odborného výcviku“*

7. otázka se zaměřila na spokojenost ve školství. Valnou většinu práce ve školství baví.

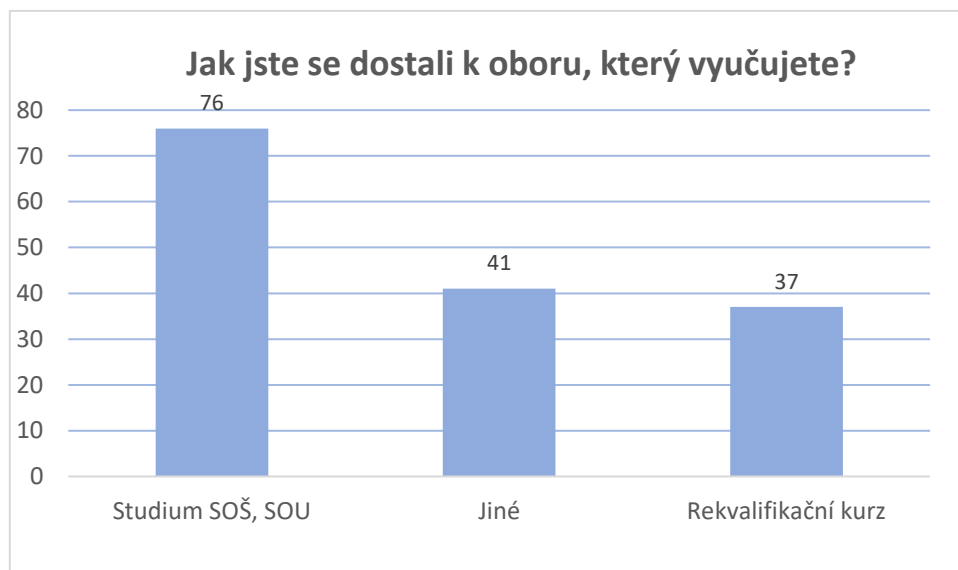
Graf 6 - Baví Vás práce ve školství

8. otázka zjišťovala, zda učitelé vyučují odborný výcvik, odborné předměty nebo obojí. Všechny odpovědi byly vyrovnané, což vypovídá o rovnoměrném složení vzorku respondentů v této oblasti.

Graf 7 - Co vyučujete?

9. otázkou jsem zjišťovala, jak se učitelé vůbec dostali ke své profesi před nástupem do školství. Z grafů vyplývá, že učitelé odborného výcviku/předmětů se ke svému oboru nejčastěji dostali tak, že vystudovali daný obor na SOŠ nebo SOU.

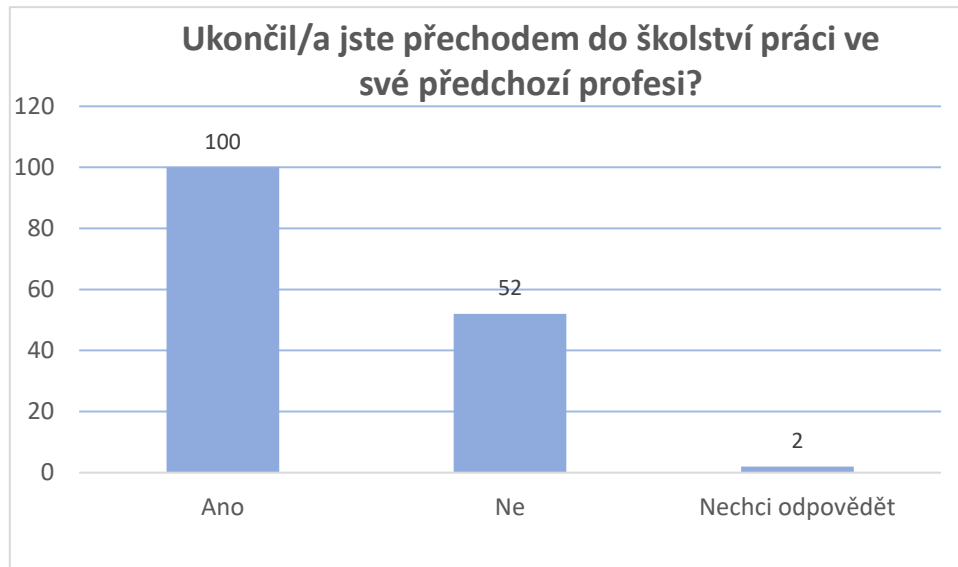

Graf 8 - Jak jste se dostali k oboru, který vyučujete?

10. U jakého oboru vyučujete odborný výcvik/předměty?

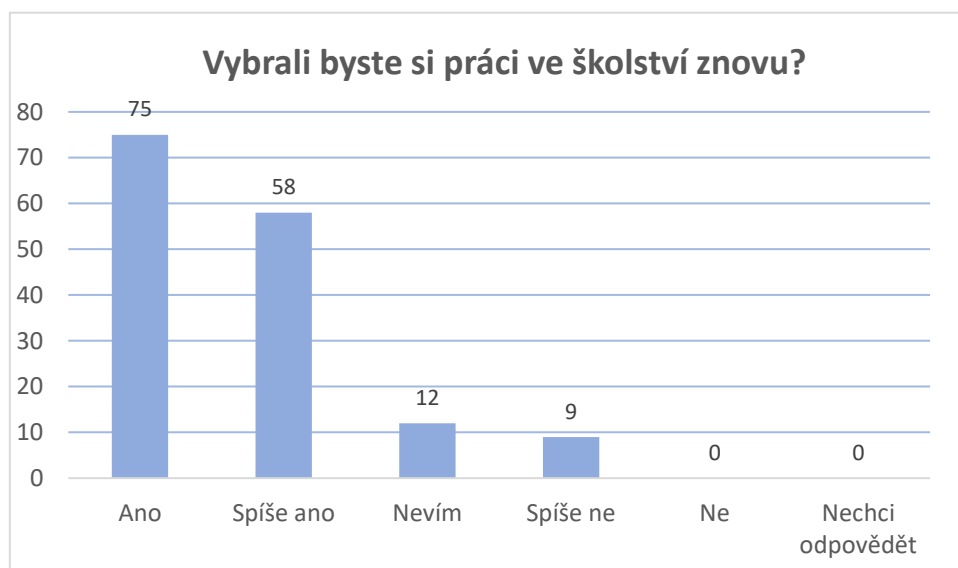
Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že na dotazník odpovídali nejčastěji učitelé ze zdravotních škol (*zdravotní sestra, ošetřovatel, zdravotnický asistent*), učitelé z odvětví služeb (*masér, kadeřník, kosmetička*), gastronomie (*kuchař, číšník, cukrář, pekař*), zemědělství (*agropodnikání, chov koní a jezdeckví, florista, zahradník*), elektra (*elektrikář, elektromechanik*), autoopravárenství (*karosář, automechanik*), dřevařů (*stolař, truhlář, tesař*) a stavařů (*zedník, obkladač, instalatér*). Mezi všemi dotazovanými se vyskytlo i pár dalších oborů jako např.: *umělecký keramik, veřejnosprávní činnost, bezpečnost a právo, informační technologie, obchodní akademie, fotograf, oděvnictví*.

11. otázkou jsem se dotazovala, zda učitelé ukončili svou předchozí profesi s nástupem do školství. Výsledkem je, že 52 respondentů ve své profesi i nadále pokračuje.

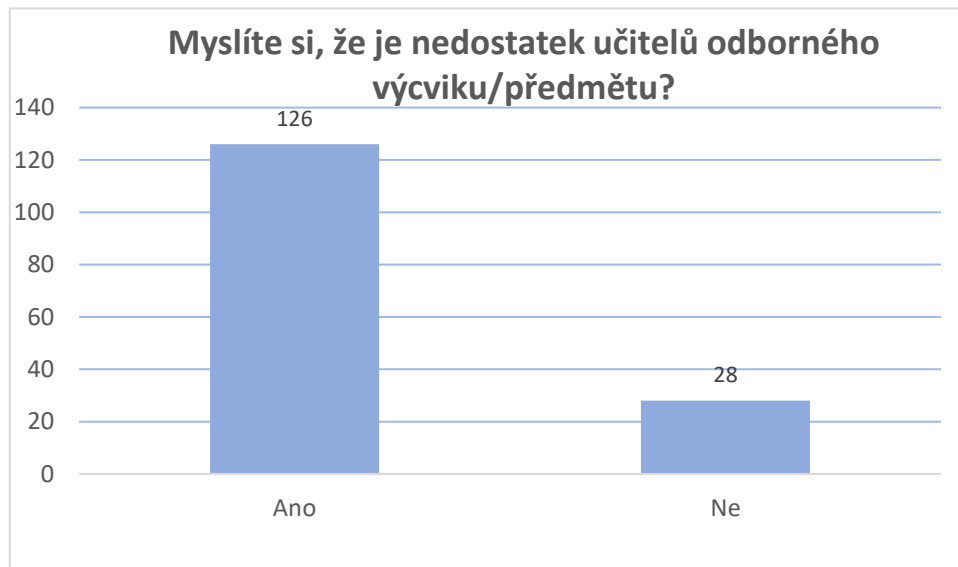
Graf 9 - Ukončil/a jste přechodem do školství práci ve své předchozí profesi?

12. otázka nesla pozitivní odpovědi, kdy 133 respondentů by si práci ve školství znovu vybralo.

Graf 10 - Vybrali byste si práci ve školství znovu?

13. otázka se ptala na jejich subjektivní názor o počtech učitelů odborného výcviku/předmětů. Pouze 28 respondentů si myslí, že je těchto učitelů dostatek.

Graf 11 - Myslíte si, že je nedostatek učitelů odborného výcviku/předmětu?

14. V případě odpovědi ANO na předchozí otázku napište proč?

„Nebylo tak těžké sehnat práci ve školství“

„Nemám záskok“

„Nedostatek učitelů na naší škole“

„Na naší škole vyučuji i u oborů, které tak docela nesouvisí s mým oborem“

„Když jsem odcházel na důchod bylo těžké sehnat náhradu“

„Celkový nedostatek učitelů“

„Náročná práce, neustále v akci celých 7 hodin“

„Nedostatečná kvalifikace“

„Nevím „

„Málo odborníků a zároveň pedagogů“

„Musím pracovat, i když jsem v důchodu“

„Malý zájem“

„Nikdo to nechce učit, lidé na to nemají nervy“

„Nevděčná práce, těžká, a ne pro každého naplňující“

„Vyšší finanční ohodnocení ve své profesi“

„Málo odborníků, spousta učitelů je v důchodovém věku“

V nejvíce odpovědích zaznívá slovo „důchod“ a to je dáno i věkovým složením učitelů v mém dotazníku, což odpovídá i skutečnosti stárnoucí populace učitelů. Dále bývá často zmíněné finanční ohodnocení, které je podle učitelů vyšší v jejich profesi než ve školství.

15. Čím byste motivovali potenciální učitele z řad odborníků?

„Delší dovolená“

„Dobrá přivýdělek k zaměstnání, pokud neučíte na plný úvazek“

„Různorodá a pestrá práce“

„Finanční ohodnocení“

„Vyzdvižení oboru“

„Zkušenostmi, které v praxi samotné nenajdou“

„Větší společenská prestiž“

„Možnost pokračovat ve své profesi“

„Předávání zkušeností“

„Je fajn učit“

„Práce s mladými lidmi“

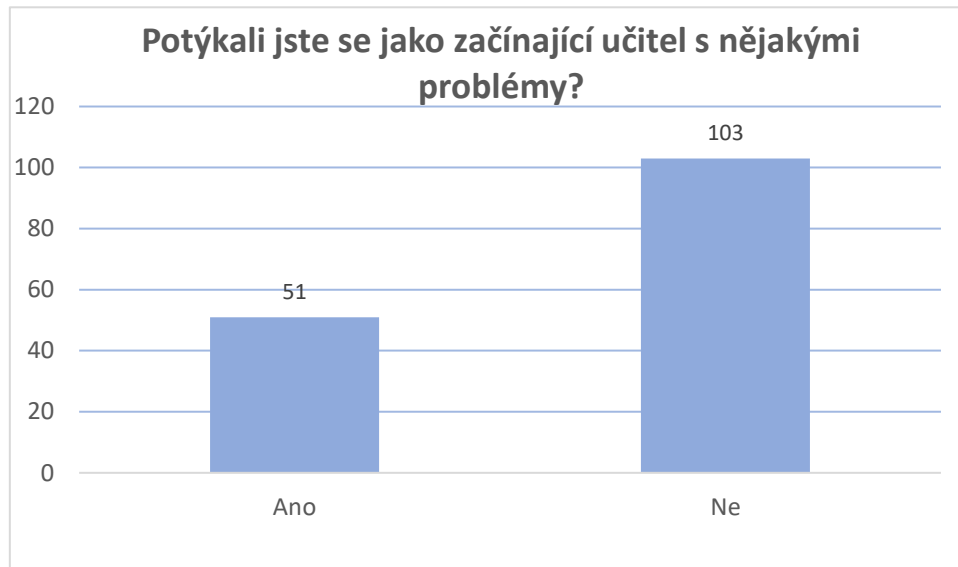
„Úsměvy dětí jsou nadevše“

„Prestiž, stabilita“

„Nižší počet žáků ve skupině“

Ze získaných odpovědí je vidět pozitivní nálada v řadách učitelů – odborníků. Nejčastěji figurovaly odpovědi ohledně délky dovolené a možnosti slušného přivýdělku při své profesi.

16. otázka ukázala, že většina učitelů se v začátcích s problémy nesešla. Naopak ti, kteří se s problémy setkali nejčastěji tvrdili, že u žáků neměli autoritu, těžko hledali svůj systém příprav a celkově si uvědomovali nedostatek svých zkušeností, které v počátcích provázela nervozita.

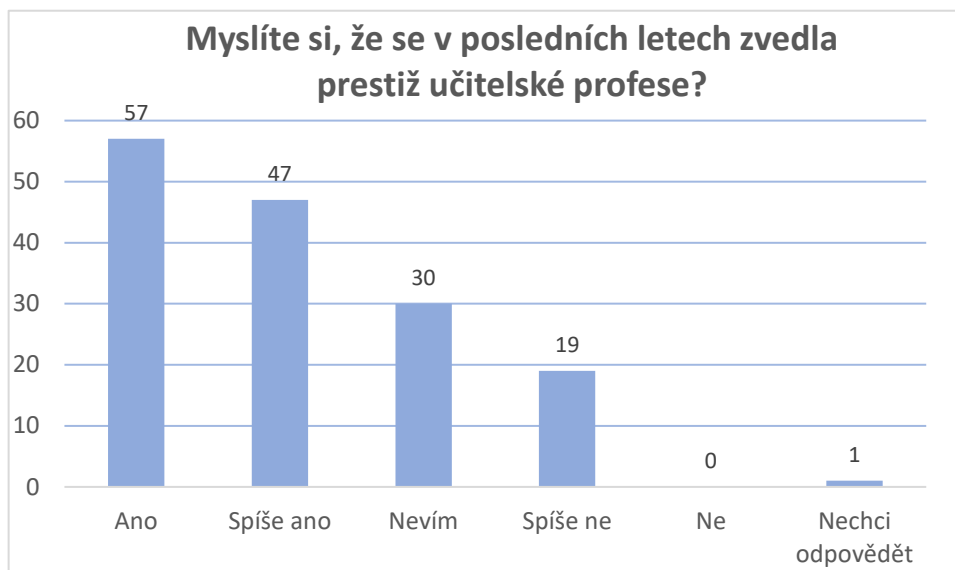
Graf 12 - Potýkali jste se jako začínající učitel s nějakými problémy?

17. otázka, z jejichž odpovědí vyplývá, že naprosté většině (132 respondentům) se naplnily jejich očekávání, když nastoupili jako učitelé do škol.

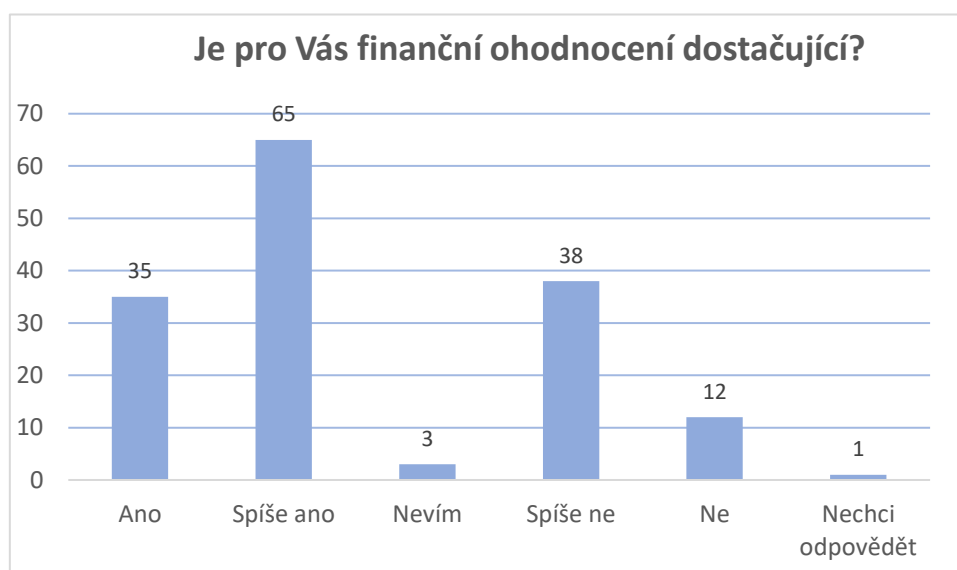
Graf 13 - Byla naplněna Vaše očekávání při vstupu do školství?

18. otázkou jsem chtěla znát pohled respondentů na učitelskou prestiž. Z odpovědí lze jasně vidět názor, že se prestiž učitelské profese zvyšuje.

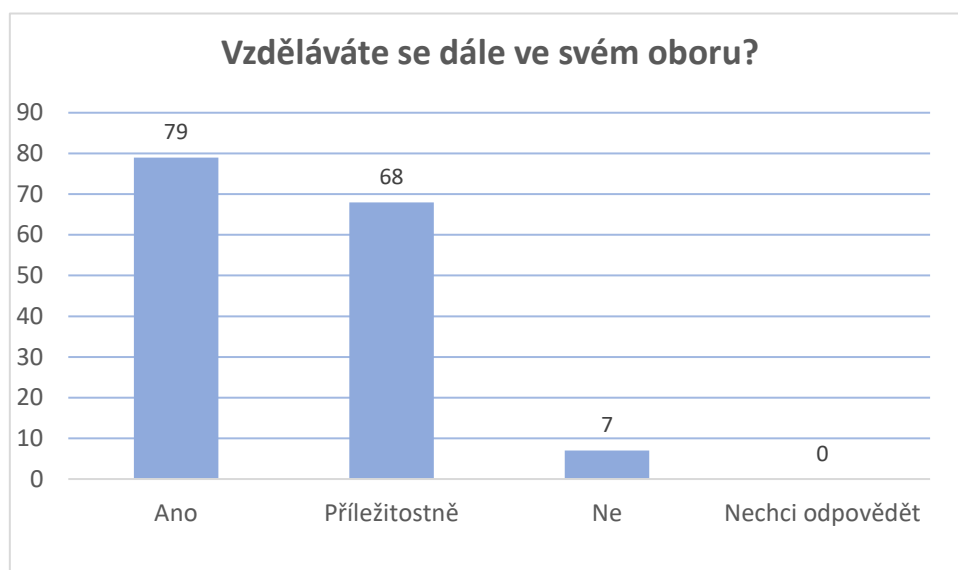
Graf 14 - Myslíte si, že se v posledních letech zvedla prestiž učitelské profese?

19. otázkou jsem se zaměřila na finanční ohodnocení. U nadpoloviční většiny je vidět spokojenost se svým ohodnocením.

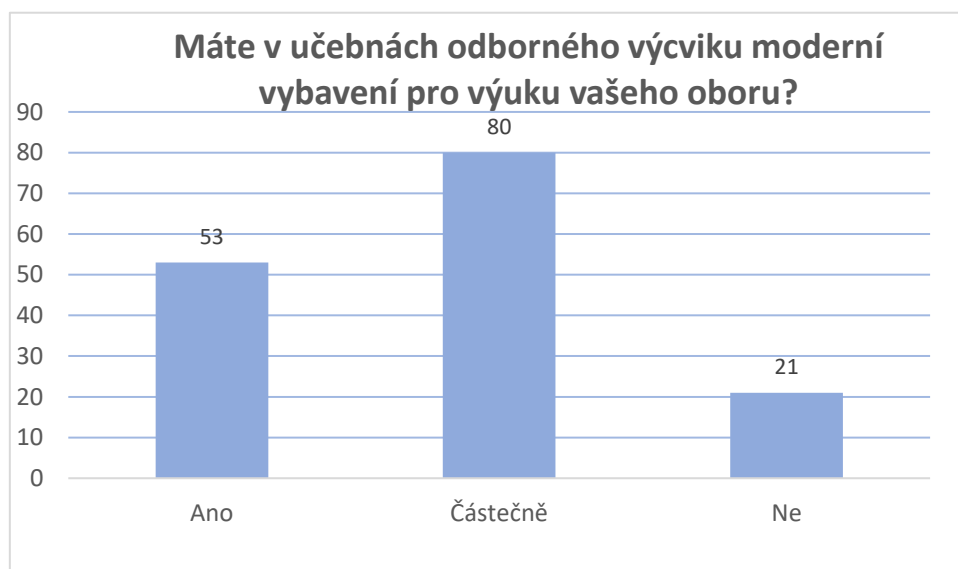
Graf 15 - Je pro Vás finanční ohodnocení dostačující?

20. otázka, jejichž výsledky byly potěšující, protože drtivá většina respondentů se ve svém oboru i nadále vzdělává. Pouze minimum respondentů se nadále již nevzdělává.

Graf 16 - Vzděláváte se dále ve svém oboru?

21. otázka se ptala na vybavenost učeben. Z hodnot vyplývá, že většina učeben odborných výcviků se postupně modernizuje a převládají učebny kde nalezneme moderní vybavení.

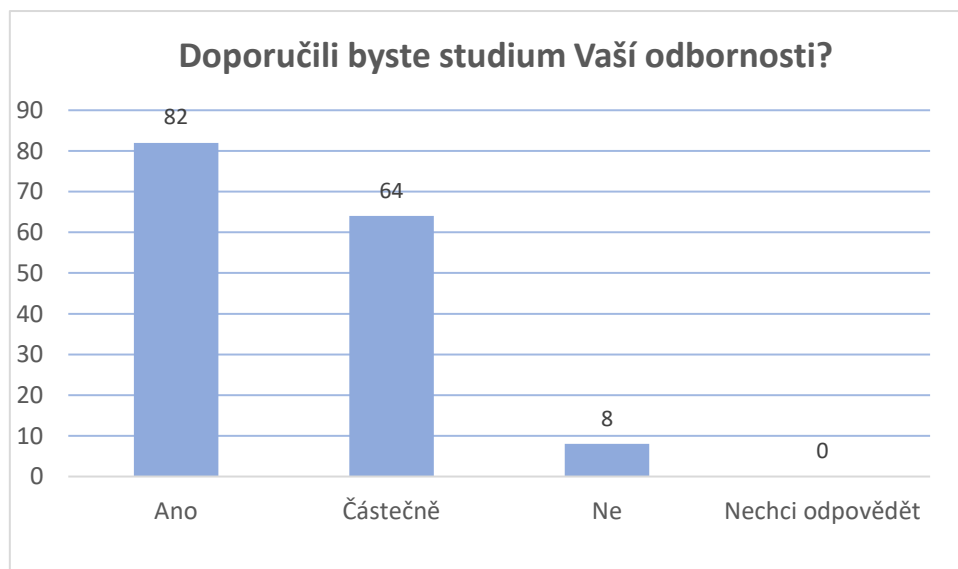
Graf 17 - Máte v učebnách odborného výcviku moderní vybavení pro výuku vašeho oboru?

22. otázka, na kterou odpovídali, jasně ukazuje, že učitelé svým žákům přibližují moderní trendy a neohlíží se pouze na zastaralé postupy.

Graf 18 - Přibližujete svým žákům i moderní trendy v oboru?

23. otázka poukazuje na vztah učitelů k vyučovanému oboru. 82 respondentů by doporučilo vzdělávání v oboru, 64 pouze částečně a jen 8 by studium oboru, který vyučuje nedoporučilo.

Graf 19 - Doporučili byste studium Vaší odbornosti?

7 Závěr

Učitelé odborného výcviku mají společný cíl vychovat a připravit absolventy školy pro uplatnění na trhu práce. Při analýze pracovních míst na učitele odborného výcviku jsem zjistila, že nejčastějším motivačním faktorem je 40+12 dní dovolené, závodní stravování, příspěvek na rekreaci a příspěvek na penzijní připojištění. Také téměř všechny školy nabízí po roce změnu smlouvu z doby určité na dobu neurčitou.

Myslím si, že by měli ředitelé navnadit potenciální učitele i něčím jiným, než jim nabídnou více dovolené, to je určitě jeden z velkých motivačních faktorů, proč se odborníci rozhodnou nastoupit do školství, ale na základě průzkumu to evidentně nestačí k tomu, aby bylo těchto učitelů dostatek. Odměňování pracovníků bývá nejobtížnější činností managementu školy. Jelikož v řadách učitelů se nachází odborníci, kteří by motivovali budoucí učitele finančním ohodnocením, dovolenou a společenskou prestiží. Dodala bych k těmto motivům i flexibilitu a možnost zkrácených pracovních úvazků, jak nabízí na některých školách, aby se odborníci nenechali odradit plným úvazkem a tím ukončení své profese. Skvělým motivačním faktorem by mohlo být také možnost proplácení dalších vzdělávacích kurzů v oboru, samozřejmě s podmínkou jejich splnění. Dále by ředitelé škol mohli být v kontaktu s nějakými firmami a živnostníky, aby měli možnost nabídnout práci odborníkům přímo.

Z výsledků dotazníku mi vyplývá, že většina učitelů – odborníků nebere svou pedagogickou profesi jako práci, ale spíše jako poslání. Učí proto, aby obor nezanikl a aby do něj vnesli a předali své zkušenosti. Spousta odborníků pracuje ve škole na částečný úvazek nebo externě, aby i nadále mohli vykonávat svou profesi. Myslím, že spousta odborníků svou profesi nechce opustit i kvůli tomu, že se bojí, že by si finančně pohoršili. To ale mé šetření vyvrací, protože průměrně se finanční ohodnocení téměř neliší. Stejně jako v jejich profesi se ohodnocení liší délkou praxe.

Závěrem je třeba říct, že do školství se vydávají odborníci, kterým již zdravotní stav neumožňuje vykonávat jejich profesi, pracují dále ve svém oboru, tudíž se školství nevěnují naplno nebo se chtějí někam dále posunout a pedagogický směr jim poskytne práci s mladými lidmi i předávání znalostí, dovedností a zkušeností. Finanční stránka je jistě lákavá, ale v některých odvětvích není finanční rozdíl markantní.

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Abraham Maslow	20
Obrázek 2 - Maslowova pyramida potřeb	20
Obrázek 3 - Prestiž povolání	24
Obrázek 4 - Mapa okresů	26

Seznam grafů

Graf 1 - Pohlaví	41
Graf 2 - Věkové složení	41
Graf 3 - Co Vás vedlo k tomu stát se učitelem.....	42
Graf 4 - Před vstupem do středního odborného školství jsem pracoval/a ve svém oboru	42
Graf 5 - Jak dlouho působíte ve školství?	43
Graf 6 - Baví Vás práce ve školství.....	44
Graf 7 - Co vyučujete?	43
Graf 8 - Jak jste se dostali k oboru, který vyučujete?	45
Graf 9 - Ukončil/a jste přechodem do školství práci ve své předchozí profesi?	46
Graf 10 - Vybrali byste si práci ve školství znovu?	46
Graf 11 - Myslíte si, že je nedostatek učitelů odborného výcviku/předmětu?	47
Graf 12 - Potýkali jste se jako začínající učitel s nějakými problémy?	49
Graf 13 - Byla naplněna Vaše očekávání při vstupu do školství?	49
Graf 14 - Myslíte si, že se v posledních letech zvedla prestiž učitelské profese?.....	50
Graf 15 - Je pro Vás finanční ohodnocení dostačující?.....	50
Graf 16 - Vzděláváte se dále ve svém oboru?	51
Graf 17 - Máte v učebnách odborného výcviku moderní vybavení pro výuku vašeho oboru? 51	
Graf 18 - Přibližujete svým žákům i moderní trendy v oboru?	52
Graf 19 - Doporučili byste studium Vaší odbornosti?	52

Seznam literatury

ADAMEC, Petr. (2019). *Vztah a motivace učitelů odborných předmětů k dalšímu vzdělávání*. Pedagogika, 69 (2), 165–184. Dostupné z: <https://ojs.cuni.cz/pedagogika/article/view/1339>

CATTELL, Raymond B. *The scientific analysis of personality*. Routledge, 1965. ISBN 9780202309156.

CATTELL, Raymond B. *Personality and motivation structure and measurement*. World Book Co, 1957. B0007DER4U.

ČÁP Jan a Jiří MAREŠ. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2007. 2.vyd. ISBN 978 – 80 – 7367 – 273 – 7

DYTRTOVÁ, Radmila a Marie KRHUTOVÁ. *Učitel: Příprava na profesi*. Praha: Grada publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2863-6.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 208 s. ISBN 80 – 85931 – 79 – 6

HOMOLA, Miloslav. *Motivace lidského chování*. Vydání 2. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977. ISBN 14-478-77.

HORÁČKOVÁ, Stanislava. *Přístup managementu škol k motivaci zaměstnanců*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

HRONÍK, František. *Hodnocení pracovníků*. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1458-2

MADSEN, Kristen B. *Moderní teorie motivace*. Academica, 1979. ISBN 21-090-72.

NAKONEČNÝ, Milan. *Emoce a motivace*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1973.

NIERMAYER Rainer a Manuel SEYFFERT. *Jak motivovat sebe a své spolupracovníky*. Praha: Grada, 2005, ISBN 80-247-1223-7

PELIKÁN Jiří. *Základy empirického výzkumu*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-7184-569-0

PLAMÍNEK Jiří. *Tajemství motivace – jak zařídit, aby pro vás lidé rádi pracovali 2*. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3447-7.

- PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 978-80-200-1499-3.
- PODLAHOVÁ, Libuše. *Ze studenta učitelem*. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Olomouc 2002, 1. vydání, 145 s. ISBN 80-244-04444-3.
- PRŮCHA, Jan. *Učitel: současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2002. 1.vyd. ISBN 80-7178-621-7.
- PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2009. 4.aktual. a dopl.vyd. ISBN 978-80-7376-503-5.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3. rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.
- RAIS, Karel. *Školy potřebují odborníky z praxe*. Lidové noviny. 23.6. 2020, 9.
- SVĚTLÍK, Jaroslav. *Marketingové řízení školy*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-176-5.
- TUČEK, Milan. *Prestiž povolání – červen 2019*. [online]. [cit. 2022-04-20]. Dostupné na: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4986/f9/eu190724.pdf
- VAŠUTOVÁ, Jaroslava. *Být učitelem: co by měl učitel vědět o své profesi*. 2. přepracované vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7290-325-2.
- VODÁČEK Leo a Olga VODÁČKOVÁ, *Management teorie a praxe v informační společnosti*. Management Press, 2001. ISBN 80-7261-041-4
- Informační systém o průměrném výděлку* [online]. 2021 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://www.ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Aktualni.aspx#12250>
- Průměrné mzdy podle profese*. eprehledy.cz [online]. [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: http://www.eprehledy.cz/prumerne_mzdy_podle_profese.php
- Učitel praktického vyučování a odborného výcviku*. Řízení školy [online]. 2017, 2017 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.rizeniskoly.cz/cz/casopis/rizeni-skoly/ucitel-praktickeho-vyucovani-a-odborneho-vycviku.m-3258.html>
- Úřady práce - seznam úřadů práce* [online]. 2022 [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://upcr.cz/>

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů